

**Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και
Πολιτικών Επιστημών**

Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης

ΜΠΣ – Εθνική και Ενωσιακή Διοίκηση

**Θέμα – Οι Αλληλεπιδράσεις μεταξύ του
Δικαίου Ανταγωνισμού και των
υπόλοιπων Πολιτικών της Ευρωπαϊκής
Ένωσης**

**Διπλωματική Εργασία
Δίκαιο του Ανταγωνισμού**

Όνομα - Δασκαλάκου Θεοδοσία Φωτεινή

Αριθμός Μητρώου – 7114M075

Επιβλέπουσα : Βιργινία Θεοδωροπούλου

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ.....4

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 4

1.2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ..... 5

1.3 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ DUMPING ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 13

2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 13

2.2 ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ 101 ΕΩΣ 109... 17

2.3 ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 18

2.4 ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ
ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ 21

2.5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ
ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 22

2.6 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ
ΑΡΘΡΟ 107 ΤΗΣ ΣΛΕΕ..... 23

2.7 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ
ΩΦΕΛΕΙΑΣ 24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ 26

3.1 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 26

3.2 ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΝΟΜΙΜΟ

ΚΑΙ ΑΘΕΜΙΤΟ	29
3.3 ΚΑΡΤΕΛ.....	33
3.4 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ	34
3.5 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ	35
3.6 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	56
4.1 ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ....	59
4.2 ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ , ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ , ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	66
5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66
5.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69

Κεφάλαιο 1^ο Ιστορική Αναδρομή στις Πολιτικές Ανταγωνισμού

1.1 Ορισμός της Ανταγωνιστικότητας

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η ανταγωνιστικότητα σε επίπεδο κρατών ορίζεται ως: *«Ο βαθμός ικανότητας μιας χώρας να παράγει- κάτω από συνθήκες ελεύθερου και χωρίς διακρίσεις ανταγωνισμού- αγαθά και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των διεθνών αγορών, ενώ συγχρόνως διατηρούν και επεκτείνουν το πραγματικό εισόδημα των κατοίκων μακροχρόνια»* (Οικονομόπουλος, 2005, σελ.1-6).

Η διεθνής βιβλιογραφία εμπεριέχει ένα μεγάλο εύρος ορισμών για την ανταγωνιστικότητα, ενώ και οι διεθνείς οργανισμοί και τα εθνικά όργανα εστιάζουν σε παρόμοιους ορισμούς. Η ανταγωνιστικότητα μπορεί να οριστεί σε διαφορετικά επίπεδα, όπως αυτό της επιχείρησης, του τομέα οικονομικής δραστηριότητας, σε επίπεδο περιφέρειας, ή κράτους (Kok, 2004; Dinan, 2005; Wallace, Pollack, Young, 2015). Ποιο συγκεκριμένα η ανταγωνιστικότητα ορίζεται και σε τρία επίπεδα αυτό της επιχείρησης, αυτό της χώρας και τέλος ως ένα ευρύτερο σύστημα. Τα τρία αυτά επίπεδα είναι τα ακόλουθα (Piercy, 2014):

1. Ο τομέας της χώρας: Αναφέρεται σε μια ομάδα επιχειρήσεις οι οποίες ανταγωνίζονται από τη μια μεταξύ τους και από την άλλη με επιχειρήσεις σε άλλες χώρες. Οι επιχειρήσεις επιδιώκουν με βάση πάντα τα πρότυπα που ορίζονται σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο να αναπτύξουν στρατηγικές διαφορετικές από άλλα κράτη.

2. Σε επίπεδο κράτους η ανταγωνιστικότητα είναι δυσκολότερο να εξηγηθεί. Συγκεκριμένα τα κράτη δεν ανταγωνίζονται όπως κάνουν τα διάφορα εταιρικά και επιχειρηματικά σύνολα. Τα κράτη με βάση την ευρύτερη λειτουργία της οικονομίας τους, ανταγωνίζονται με άλλες οικονομίες.

3. Ως συστήματα: Η ανταγωνιστικότητα ως σύστημα αναφέρεται και πάλι στα κράτη, τα οποία επιδιώκουν να αναπτύξουν συστήματα τα οποία θα δώσουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις τους, δημόσιες και ιδιωτικές να λειτουργήσουν πιο ανταγωνιστικά.

1.2 Πολιτική Ανταγωνισμού

Είναι άξιο αναφοράς ότι ένας από τους βασικούς σκοπούς, που ορίστηκαν ήδη από την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ήταν η οριοθέτηση και η ευρύτερη προσέγγιση της έννοιας της ανταγωνιστικότητας. Για την υλοποίηση αυτού του σκοπού ήταν απαραίτητο ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα όριζε τις πτυχές της Πολιτικής Ανταγωνισμού (Bache, et al., 2014).

Η αρχική νομοθετική πράξη που έθετε το πλαίσιο ήταν ο Κανονισμός 17/62 του Συμβουλίου (ΕΟΚ, 1962) η διατύπωση του οποίου εκφράζει την πρόιμη εκείνη περίοδο της ανάπτυξης του κοινοτικού δικαίου του οποίου η υπεροχή δεν είχε ακόμη σταθεροποιηθεί. Για να αποφευχθούν διαφορετικές μεταξύ τους ερμηνείες δικαίου αναφορικά με τη Πολιτικής Ανταγωνισμού, ανατέθηκε στην ΕΕ ο ρόλος της κεντρικής αρχής επιβολής (Europa, 2014).

Η αρχική κύρια απόφαση αναφορικά με το άρθρο 85 Συνθήκης Ευρωπαϊκής Ένωσης λήφθηκε από την ΕΕ το 1964 N(64/566/EOK). Στην συγκεκριμένη υπόθεση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η, γερμανική εταιρεία κατασκευής οικιακών συσκευών Grundig ενήργησε παράνομα μέσω της γαλλικής θυγατρικής της. Δύο έτη μετέπειτα, στην ίδια υπόθεση, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επικύρωσε την απόφαση της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου του 1964, περί διαδικασίας με βάση το άρθρο 85 της Συνθήκης (IV-A/00004-03344 “Grundig-Consten” απόφαση-31964D0566) διευρύνοντας τα μέτρα που αναφέρονται στο εμπόριο καθώς εμπεριείχε και επιπτώσεις. Με οδηγό, το παραπάνω παράδειγμα αλλά και άλλα σχετικά όπως η υπόθεση για τον καθορισμό της τιμής δυο φαρμακευτικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή φαρμάκων για καρδιοπάθειες, της κινίνης και της κινιδίνης από διάφορες Γαλλικές και Γερμανικές φαρμακευτικές εταιρίες (Απόφαση 31969D0240 της Επιτροπής της 16ης Ιουλίου 1969), η Ευρώπη προχώρησε στο ορισμό συγκεκριμένης πολιτικής ανταγωνισμού, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία της Ευρώπης, το περιορισμό των αδικιών και ευρύτερα των παράνομων δράσεων.

Ιστορικά η ανταγωνιστικότητα αναφέρεται σε συνθήκες και άρθρα που θεσμοθέτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση στη προσπάθεια της να περιορίσει τον αθέμιτο ανταγωνισμό και να δημιουργήσει πλαίσιο ελεύθερου ανταγωνισμού και να βοηθήσει τις επιχειρήσεις της Ευρώπης να καθιερωθούν στο διεθνές γίγνεσθαι. Ένα βασικό ζήτημα το οποίο απασχόλησε την Ευρώπη ήταν η πολιτική ανταγωνισμού και πως αυτή θα αναπτυσσόταν σε σχέση με την αντίστοιχη της Αμερικής (Korah, 2004).

Ένα από τα βασικά άρθρα που κινήθηκαν σε αυτό το πλαίσιο ήταν οι συμπράξεις του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο εστιάστηκε στα ακόλουθα: α) Στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών της αγοράς ή πώλησης ή άλλων συναλλαγών, β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή ίσων όρων στις διάφορες συναλλαγές με στόχο να βοηθηθούν αυτοί κατά κανόνα είναι σε μειονεκτική θέση, ε) στην εξάρτηση των συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών (Craig & De Búrca, 2008).

Ιστορικά ένα άλλο πεδίο το οποίο μελετήθηκε και καθορίστηκε μέσα από τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν αυτό των μονοπωλίων. Μέσα από το άρθρο 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η καταχρηστική εκμετάλλευση της κυρίαρχης θέσης μιας ή περισσοτέρων εταιριών είναι ασυμβίβαστη με την τελευταία και απαγορεύεται κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των Κρατών Μελών.

Συγκεκριμένα ορίζεται ως εξής: «*Η κατάχρηση αυτή δύναται να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δικαίων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής ανάπτυξης επί ζημία των καταναλωτών, γ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς*

συναλλασσόμενων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό και δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή αναφορικά με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών» (Bulmer, & Lequesne, 2013).

Ιστορικά και πριν την ένωση των χωρών της Ευρώπης, η πολιτική ανταγωνισμού ήταν αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους-έθνους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτέλεσε το πρώτο σύνολο κρατών που εστίασε σε μια πολιτική η οποία εστίαζε στην αποφυγή των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού επί των ανταλλαγών.

Σκοπός της κοινής πολιτικής του ανταγωνισμού ήταν και είναι να παρεμποδίσει τη διατάραξη της αγοράς από δραστηριότητες ιδιωτικών ή δημόσιων παραγόντων οι οποίοι επιδιώκαν και επιδιώκουν να ευνοήσουν ορισμένους φορείς διατηρώντας ή επαναφέροντας την περίφραξη των αγορών. Όποια και αν είναι τα μέσα «οργάνωσης» μιας αγοράς, δηλαδή μείωση της έντασης του ανταγωνισμού, ο σκοπός είναι συνήθως η αύξηση των τιμών και η επίτευξη μιας πλασματικής αποδοτικότητας, το βάρος το οποίο επιφορτίζει τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους (Μούσης, 2010).

Πέρα από τα παραπάνω το ακριβώς επόμενο ιστορικό δεδομένο σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα είναι ο αθέμιτος ανταγωνισμός σε επίπεδο κρατών.

Η Ευρώπη έχει ανοιχτά μέτωπα με την Αμερική και τα τελευταία χρόνια και με τις Ινδίες και τη Κίνα. Ιστορικά η Ευρωπαϊκή Ένωση όπως προαναφέρθηκε

εστίασε στην εσωτερική εξασφάλιση ενός καλά δομημένου και χωρίς αδικίες συστήματος λειτουργίας ψηφίζοντας άρθρα όπως το άρθρο 81 ΣυνθΕΚ- Συμπράξεις και το άρθρο 82 ΣυνθΕΚ- Κατάχρηση Δεσπόζουσας Θέσης Ρύθμιση Κανονισμού 4064/89 & 139/2004: Συγχωνεύσεις.

Στη πορεία και σε σχέση με τον ανταγωνισμό σε διεθνές επίπεδο επιδίωξε να περιορίσει τον αθέμιτο ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο, ο οποίος εστιαζόταν στην εισαγωγή φθηνών αγαθών από άλλες χώρες με στόχο την ανταγωνιστικότητα με οδηγό τις χαμηλές τιμές και την ηγεσία κόστους (Keukeleire & Delreux, 2014).

Η Ευρώπη διατηρεί σήμερα πιο υγιείς σχέσεις με την Αμερική ενώ βρίσκεται σε συνεχή ανταγωνισμό ειδικά με τη Κίνα και λιγότερο με την Ινδία, σημαίνουν ρόλο παίζουν και οι σχέσεις που αναπτύσσονται με την Ιαπωνία και τα τελευταία χρόνια και τη Ρωσία.

Τα θέματα που καθορίζουν τις σχέσεις τους είναι η ενέργεια, ο τουρισμός, το εμπόριο διαφόρων ειδών, η Κίνα σε γενικές γραμμές συνηθίζει να παραβιάζει διεθνές συνθήκες και κανόνες σε εμπορικό επίπεδο (Keukeleire & Delreux, 2014). Με βάση τα παραπάνω μπορεί να ειπωθεί ότι σήμερα η Ε.Ε επιδιώκει να έχει στο εσωτερικό της ένα δίκαιο σύστημα ανταγωνισμού, όμως και στο εξωτερικό της με το βασικό της εταίρο την Αμερική εστιάζει στην ευρύτερη καλή αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών προϊόντων.

1.3 Η πολιτική dumping στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Ιστορικά και δεδομένων των περιορισμών που βιώνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στη παρούσα φάση σε επίπεδο οικονομίας, λόγω της πρόσφατης οικονομικής κρίσης που

βιώνει είναι όπως προαναφέρθηκε πολύ προσεκτική στην ευρύτερη στρατηγική που ακολουθεί σε ανταγωνιστικό επίπεδο με τις άλλες χώρες όπως τη Κίνα, τις Ινδίες, τη Ρωσία κ.λ.π.

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και οι άλλες εισαγωγικές οικονομίες, εφαρμόζει ένα σύστημα εμπορικής άμυνας. Τα μέτρα αντιντάμπινγκ, επιτρέπουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση να προστατεύσει τους παραγωγούς της έναντι εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ή επιδοτήσεων και έναντι έντονων αλλαγών των εμπορικών ροών στο βαθμό που είναι επιζήμιες για την οικονομία της ΕΕ (Council Regulation, 2009).

Η ΕΕ χρησιμοποιεί αυτά τα μέσα βάσει των κανόνων των συμφωνιών του ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου) που θεσπίζουν τα μέσα εμπορικής άμυνας και τις αρχές που διέπουν την εφαρμογή τους ως θεμιτό στοιχείο του πολυμερούς συστήματος ελεύθερου εμπορίου. Τα συστήματα αυτά δίνουν το δικαίωμα να υποστηριχτούν τα συμφέροντα των ευρωπαϊών εργαζομένων και την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και, συνεπώς, αποτελεί σημαντικό στοιχείο που βοηθά την Ευρώπη να διαχειριστεί τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης.

Ο οικονομικός λόγος που καθιστά αναγκαία τα μέτρα αντιντάμπινγκ και αντεπιδότησεων ως μέσα εμπορικής άμυνας είναι κυρίως το γεγονός ότι η διεθνής οικονομία δεν διαθέτει έναν μηχανισμό αντιμετώπισης των αντιανταγωνιστικών πρακτικών, ανάλογο με τις αρχές ανταγωνισμού που λειτουργούν σε όλες σχεδόν τις εθνικές

οικονομίες.

Επιπλέον, πολύ λίγες έννομες τάξεις διαθέτουν επίσημους κανόνες ή θεσμούς ελέγχου των επιδοτήσεων ανάλογους με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα μέσα εμπορικής άμυνας αναπτύχθηκαν στο διεθνές δίκαιο ως μέσο αποκατάστασης των στρεβλώσεων του εμπορίου που απορρέουν από αντιανταγωνιστικές πρακτικές σε διεθνές επίπεδο.

Η δράση της ΕΕ στον τομέα της εμπορικής άμυνας εξάλειψε, κατά τη δεκαετία ανάμεσα στο 2000 και το 2010 τις στρεβλώσεις του εμπορίου λόγω του ντάμπινγκ σε σημαντικούς τομείς όπως ο χάλυβας, τα χημικά προϊόντα και οι μικροεπεξεργαστές, οι οποίες απειλούσαν τη βιωσιμότητα των κλάδων αυτών και τους χιλιάδες εργαζομένους τους στην Ευρώπη (ΕΥ, 2010).

Η ΕΕ έχει προχωρήσει περισσότερο από κάθε άλλο μέλος του ΠΟΕ στη μονομερή αξιοποίηση των κανόνων του ΠΟΕ, αποσκοπώντας στον καθορισμό αυστηρών προϋποθέσεων χρήσης των μέσων εμπορικής άμυνας και στην ακριβέστερη εστίαση των επιπτώσεών τους στην αγορά της. Το σύστημα μέσων εμπορικής άμυνας που έχει δημιουργήσει η ΕΕ είναι πιθανώς το πιο ανοικτό και ισόρροπο από όλα τα αντίστοιχα συστήματα των μελών του ΠΟΕ.

Η ΕΕ πρωταγωνίστησε επίσης στο δημόσιο διάλογο σχετικά με τη μεταρρύθμιση των κανόνων εμπορικής άμυνας του ΠΟΕ, η οποία αποτέλεσε αναπόσπαστο τμήμα

του Γύρου της Ντόχα.¹ Η πιστή εφαρμογή αυτών των διεθνώς συμφωνημένων κανόνων από όλα τα μέλη του ΠΟΕ έχει καίρια σημασία για τη λειτουργία του διεθνούς εμπορικού συστήματος. Αυτή η επιμονή για πιστή εφαρμογή των συμφωνημένων κανόνων από όλα τα μέρη στον εν λόγω τομέα πρέπει να παραμείνει κατευθυντήριο στόχος για την πολιτική μας στο μέλλον (Eggert, 2006).

Ωστόσο, στη δεκαετία που μεσολάβησε από τη συμφωνία του 1994 για το αντιντάμπινγκ και την τελευταία μεταρρύθμιση των μέσων εμπορικής άμυνας της ΕΕ σημειώθηκαν βαθιές αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία και στη διάρθρωση της οικονομίας της ΕΕ. Οι αλλαγές αυτές επηρέασαν σημαντικά τις γενικές προτεραιότητες της παρούσας Επιτροπής στην προώθηση ενός νέου προγράμματος ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας. Οι προτεραιότητες αυτές ορίζονται στη συνεισφορά της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Hampton Court: Ευρωπαϊκές αξίες και παγκοσμιοποίηση.

Πολύ περισσότερες εταιρείες της ΕΕ παράγουν πλέον προϊόντα εκτός ΕΕ με σκοπό την εισαγωγή τους στην ΕΕ ή διαθέτουν εφοδιαστικές αλυσίδες που εκτείνονται πέραν της αγοράς της ΕΕ. Οι αλλαγές αυτές καθιστούν αναγκαίο τον επαναπροσδιορισμό του τι νοείται κοινώς ως παραγωγή της ΕΕ και οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ (Eggert, 2006).

Επειδή αυτά τα πράγματα ακριβώς επιχειρούν να προασπίσουν τα μέσα εμπορικής άμυνας, μια περιοδική

¹ Η τέταρτη υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ που έγινε στη Ντόχα (Κατάρ) τον Νοέμβριο του 2001 δρομολόγησε τη νέα διεργασία διαπραγματεύσεων για τη γεωργία.

αναθεώρηση μπορεί να μας βοηθήσει να εξασφαλίσουμε ότι τα μέσα εμπορικής άμυνας της ΕΕ παραμένουν αποτελεσματικό μέσο αντιμετώπισης των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Τούτο μπορεί επίσης να συμβάλει στο να διατηρηθεί ισχυρή η πολιτική στήριξη της χρήσης των απαραίτητων αυτών μέσων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Κεφάλαιο 2^ο Ευρωπαϊκές Πολιτικές σε σχέση με τη πολιτική Ανταγωνισμού

2.1 Η Έννοια του ελεύθερου ανταγωνισμού

Σύμφωνα με τον Παπαδάκη στο βιβλίου του *«Στρατηγική των Επιχειρήσεων»*, η λέξη ανταγωνισμός ορίζεται ως: *«Η διεκδίκηση του ίδιου πράγματος από μια πλειονότητα διεκδικητών, με βασικό σημείο αναφοράς τη σύγκριση αναφοράς και αυτοσκοπό τη κατάκτηση εκείνου που διεκδικείται»* (Παπαδάκης, 2001).

Για τον Adam Smith το 1776, στο βιβλίο του *«Wealth of nations»*, ο ανταγωνισμός αποτελεί *«Μια έκφραση συγκεκριμένης ατομικής οικονομικής συμπεριφοράς, στάσης και τακτικής. Η έκφραση αυτή παίρνει την μορφή και το περιεχόμενο αντιπαλότητας ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς των αγοραίων συναλλαγών προκειμένου ο καθένας να μπορέσει να ικανοποιήσει τα ατομικά του συμφέροντα»* (Cannan, 1906).

Ο ανταγωνισμός, όπως τον όρισε ο Adam Smith, δεν περιορίζεται μόνο στα ατομικά συμφέροντα αλλά έχει και άλλες διαστάσεις. Οι διαστάσεις αυτές επηρεάζονται από

τη φύση και τα κίνητρα των επιχειρήσεων και ευρύτερα των ανθρώπων που τις πλαισιώνουν (Δρυλλεράκης, 1992).

Σύμφωνα με τον Δρυλλεράκη Ι το 1992 στο βιβλίο του *«Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, Μελέτες δίκαιο των επιχειρήσεων»*, *«Ο ανταγωνισμός αποτελεί μια ενεργή έκφραση του δικαιώματος στην ατομική οικονομική ελευθερία η οποία πηγάζει από την τάση της φύσης του ανθρώπου να προβαίνει σε ανταλλαγές και σε παζάρια ώστε να πετύχει μεγιστοποίηση της χρησιμότητας τους και ικανοποίηση των συμφερόντων του»* (Δρυλλεράκης, 1992).

Μέσα στο πλαίσιο του ελεύθερου ανταγωνισμού από την εποχή του Adam Smith μέχρι και σήμερα, διαμορφώνεται μια τάξη πραγμάτων κατά την οποία δικαιώνεται η έννοια του ατομικού συμφέροντος ενώ επίσης αναδεικνύεται το στοιχείο της οικονομικής ελευθερίας και οριοθετείτε το πεδίο μέσα στο οποίο η επιδίωξη του ατομικού συμφέροντος και ο ανταγωνισμός στα μέλη της κοινωνίας είναι θεμιτά (Κουσσούλης, 1992).

Σύμφωνα με τον Κουτσούκη Δ το 1985, μια επιχείρηση έχει την ικανότητα να προστατεύει τα συμφέροντα της και γι' αυτό θα πρέπει να είναι ελεύθερη να επιδιώκει το κέρδος με τον τρόπο που θεωρεί αυτή θεμιτό. Η ελευθερία των επιχειρήσεων δεν είναι βέβαια απεριόριστη μια και δεσμεύεται από πολλούς κανόνες, προκειμένου να αποφευχθεί η ασυδοσία (Κοτσίρης, 1982).

Οι νόμοι που ορίζει η φύση και ευρύτερα το περιβάλλον, είναι δίκαιοι και έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να προστατεύονται τα ατομικά δικαιώματα. Οι νόμοι αυτοί αποτελούνται από τρία στοιχεία (Κοτσίρης, 1982):

1. Το πρώτο στοιχείο αυτών των νόμων παρουσιάζεται στην ικανότητα του ανθρώπου να νιώθει το πρόβλημα του άλλου.
2. Το δεύτερο στοιχείο αναφέρεται στο ότι οι ατομικές πράξεις συνδέονται με την επιδοκιμασία των άλλων
3. Το τρίτο στοιχείο έχει να κάνει με την δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε όσους δεν συμμορφώνονται με τους γενικούς κανόνες.

Σύμφωνα με τον Λιακόπουλο Θ και το βιβλίο του *«Ατομική ιδιοκτησία», «Η επέκταση του ανταγωνισμού και της εξειδίκευσης δεν αυξάνει μόνο την παραγωγικότητα της εργασίας αλλά συμβάλει και στην συνολική παραγωγή της κοινωνίας»* (Λιακόπουλος, 2000).

Οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν σήμερα ότι το συμφέρον τους εξαρτάται και από εξωγενείς παράγοντες. Με βάση αυτό το συμπέρασμα τους ο ανταγωνισμός δηλαδή η επιδίωξη του επιχειρησιακού συμφέροντος στο σύστημα της αγοράς παίρνει την μορφή της αντιπαράθεσης (Kotler, Armstrong, 2001).

Αναλυτικότερα ο ανταγωνισμός επιτελεί μια σειρά από λειτουργίες στην οικονομία της αγοράς οι οποίες είναι (Kotler, Armstrong, 2001):

1. Εκφράζει τα συμφέροντα σ' ατομικό και επιχειρησιακό επίπεδο και τείνει στην ικανοποίηση τους.
2. Αποτελεί μέσο συγκράτησης του αποκεντρωτικού συστήματος σε συνοχή αλλά και μέσο κοινωνικής

συνεργασίας

3. Συνιστά μηχανισμό αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας
4. Λειτουργεί ως μηχανισμός ρύθμισης, αξιολόγησης και ελέγχου της οικονομικής αποτελεσματικότητας τόσο στο επίπεδο των μεμονωμένων παραγωγών όσο και στο επίπεδο της συνολικής κοινωνικής παραγωγής.

Σύμφωνα με τον Παπαδάκη το 2001 στο βιβλίο του *«Στρατηγική των Επιχειρήσεων»*, *«Ο ανταγωνισμός αποτελεί μια δύναμη η οποία έλκει και συγκροτεί τις τιμές της αγοράς στο επίπεδο των φυσικών τιμών»* (Παπαδάκης, 2001).

Σύμφωνα με τον Πλιάκο στο βιβλίο του *«Το σύστημα της έννομης προστασίας κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού»*, ο ανταγωνισμός λειτουργεί ως ένας μηχανισμός ελέγχου της οικονομίας, ο οποίος ενεργεί με τέτοιο τρόπο ώστε τα προϊόντα να παράγονται με βάση τις υπάρχουσες κοινωνικές, πολιτικές, δημογραφικές και τεχνολογικές συνθήκες της αγοράς, με το χαμηλότερο παραγωγικό κόστος ενώ θα πωλούνται με αγοραίες τιμές οι οποίες θα συμπίπτουν με τις φυσικές τιμές (Πλιάκος, 1998).

Ο ανταγωνισμός πέρα από τη παραγωγική και τιμολογιακή του λειτουργία αναφέρεται και στην ανάπτυξη. Σε σχέση μ' αυτή ο ανταγωνισμός εμπλέκεται και με άλλες δυνάμεις του καταμερισμού και λειτουργεί με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζει συνεχή αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (Πλιάκος, 1998).

Βασικός παράγον επίτευξης των στόχων του ανταγωνισμού είναι να υπάρχει χρόνος ώστε η λειτουργία του να είναι επιτυχής και να λειτουργεί στη σφαίρα των ανταλλαγών ή στην σφαίρα της παραγωγής. Γυρνώντας και πάλι στο βασικό εκφραστή του ανταγωνισμού, τον Adam Smith θα πρέπει να αναφερθεί, ότι θεωρούσε ότι ο ανταγωνισμός μπορεί να λειτουργήσει περισσότερο επιτυχώς όταν βρίσκεται στην σφαίρα της παραγωγής (Cannan, 1996).

2.2 Συνθήκη Λειτουργίας Ευρωπαϊκής Ένωσης και άρθρα 101 έως 109

Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρετε στα άρθρα 101 έως 109 σε κανόνες σχετικούς με τον ανταγωνισμό και την εσωτερική ευρύτερη εσωτερική αγορά (Wallace, Pollack, Young, 2015).

Σύμφωνα με αυτούς τους κανονισμούς δεν επιτρέποντα συμφωνίες κατά του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις με βασική θέση στην αγορά δεν επιτρέπεται να εκμεταλλεύονται τη θέση τους κατά τρόπο ο οποίος επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Σύμφωνα με τον Sufrin (2014) οι συγχωνεύσεις και εξαγορές που έχουν κοινοτική διάσταση ελέγχονται εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κάποιες περιπτώσεις μπορούν να απαγορευθούν, εφόσον διαπιστωθεί ότι η συνένωση τους θα λειτουργήσει αρνητικά για την αγορά, λόγω της ισχυροποίησης του νέου

φορέα έναντι όλων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Επίσης οι κρατικές ενισχύσεις για λογαριασμό ορισμένων επιχειρήσεων ή προϊόντων οι οποίες οδηγούν σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού απαγορεύονται, αλλά είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να γίνονται δεκτές (ΕΥ, 2010).

Οι διατάξεις περί ανταγωνισμού αναφέρονται επίσης στις δημόσιες επιχειρήσεις και τις δημόσιες υπηρεσίες. Η εφαρμογή των κανόνων μπορεί να ανασταλεί, εάν η υλοποίηση των στόχων των εν λόγω υπηρεσιών είναι πιθανόν να τεθεί σε κίνδυνο (ΕΥ, 2010). Παρακάτω γίνεται αναφορά στο νομικό πλαίσιο υποστήριξης της πολιτικής ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλυτικά παραθέτονται όπως δίνονται στο site της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2015).

- *Άρθρα 101 έως 109, καθώς και Πρωτόκολλο αριθ. 27 σχετικά με την εσωτερική αγορά και τον ανταγωνισμό, το οποίο διασαφηνίζει ότι η μη νόθευση του ανταγωνισμού περιλαμβάνεται στον στόχο για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.*
- *Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004 περί συγχωνεύσεων.*
- *Άρθρα 37, 106 και 345 της ΣΛΕΕ σχετικά με για τις δημόσιες επιχειρήσεις καθώς και άρθρα 14, 59, 93, 106, 107, 108 και 114 της ΣΛΕΕ για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος· Πρωτόκολλο αριθ. 26 σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος· άρθρο 36 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.*

2.3 Στόχοι πολιτικής ανταγωνισμού

Ο θεμελιώδης στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ανταγωνισμού είναι να προστατεύει τον ανταγωνισμό από στρεβλώσεις. Αυτό είναι προϋπόθεση για την επίτευξη μιας ελεύθερης και δυναμικής εσωτερικής αγοράς και χρησιμεύει ως ένα από τα πολλά μέσα τα οποία στηρίζουν τη γενικότερη οικονομική ευημερία.

Μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας, η προστασία του ανταγωνισμού δεν αναφέρεται αποκλειστικά στο άρθρο 3 της ΣΛΕΕ, αλλά στο Πρωτόκολλο αριθ. 27 στο πλαίσιο της έννοιας της εσωτερικής αγοράς. Οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των κανόνων και οι νομικές επιπτώσεις τους είναι τόσο στέρεα εδραιωμένες στην πολυετή διοικητική πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της νομολογίας των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, ώστε να μπορούν να θεωρηθούν αμετάβλητες (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2015). Τα αποτελέσματα της παρούσας νομοθεσίας αναφέρονται στα ακόλουθα (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2015):

1. Ευρεία απαγόρευση των συμφωνιών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό (Άρθρο 101 ΣΛΕΕ): Ακυρώνονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο την παρεμπόδιση και τον περιορισμό του ανταγωνισμού και επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών (παράγραφος 1). Από την παρούσα απαγόρευση μπορούν να εξαιρούνται, συμφωνίες οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής αγαθών ή στην τεχνική ή οικονομική πρόοδο, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα

από το όφελος που προκύπτει και ότι η συμφωνία δεν αποσκοπεί στην κατάργηση του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων (παράγραφος 3).

Από την 1η Μαΐου 2004 ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου καθορίζει την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης ΣΛΕΕ.

Οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού καθώς και τα δικαστήρια των κρατών μελών δύνανται να εφαρμόζουν απευθείας τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Από πρακτικής απόψεως τα ακόλουθα μέσα αποδείχτηκαν ότι είναι χρήσιμα(Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,2015):

1. Απαλλαγές κατά κατηγορία: Αυτές καλύπτουν ομάδες με παρόμοιου περιεχομένου ειδικές συμφωνίες οι οποίες συνήθως έχουν συγκρίσιμη επίπτωση στον ανταγωνισμό. Όταν μια από τις εν λόγω ομάδες αναμένεται ότι πληροί, σε τακτική βάση, τις προϋποθέσεις για εξαίρεση που καθορίζονται στο άρθρο 101 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, είναι δυνατόν να παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής της, ως κατηγορίας από την απαγόρευση του άρθρου 101 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
2. Συμφωνίες ήσσονος σημασίας: ορισμένες συμφωνίες οι οποίες δεν εμπίπτουν στην εξαίρεση όσον αφορά την απαλλαγή, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ, αλλά δεν θεωρούνται παραβάσεις, εφόσον είναι ήσσονος σημασίας και έχουν ελάχιστη επίπτωση στην αγορά. Παρόμοιες συμφωνίες αναφέρονται συχνά ως χρήσιμες για την

συνεργασία μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Σημαντικότερη αλλαγή είναι η διασαφήνιση, ότι οι συμφωνίες που «επιφέρουν» περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν μπορούν να θεωρούνται ως ελάσσοнос σημασίας.

Ορισμένοι τύποι συμφωνιών θεωρούνται πάντα ως περιοριστικές για τον ανταγωνισμό και ως εκ τούτου απαγορεύονται χωρίς εξαιρέσεις. Αυτές είναι κυρίως οι συμφωνίες καθορισμού τιμών και οι ρήτρες προορισμού και εδαφικής προστασίας (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2015).

3. Διαδικασίες διευθέτησης διαφορών σε υποθέσεις συμπράξεων: με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 622/2008 υφίσταται η δυνατότητα, να επιταχυνθεί η διαδικασία περάτωσης της υπόθεσης και το πρόστιμο να μειωθεί κατά 10%, εάν οι επιχειρήσεις στηρίζουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο έργο της και έχουν αποκαλύψει, ήδη σε προγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, τη συμμετοχή τους σε συμφωνία που στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

4. Αγωγές αποζημίωσης: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το 2008 μια Λευκή Βίβλο σχετικά με τις αγωγές για αποζημίωση με σκοπό την αποτρεπτική επίδραση κατά απαγορευμένων συμφωνιών και να παράσχει καλύτερη προστασία στους καταναλωτές. Το 2014 εγκρίθηκε η οδηγία σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβιάσεις των διατάξεων περί ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014/104/ΕΕ) η οδηγία μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών εντός δύο ετών. Για διαδικασίες όσον αφορά συμπράξεις, προκύπτουν στο πλαίσιο αυτό

κυρίως δύο επιπτώσεις: η αστική αποζημίωση συνδυάζεται με χρηματική ποινή και διατηρείται η ρύθμιση περί πολιτικής επιεικούς μεταχείρισης.

2.4 Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης στην αγορά

Ως δεσπόζουσα θέση ορίζεται: *«Η κατάσταση οικονομικής ισχύος μιας επιχειρήσεως, που της παρέχει τη δυνατότητα να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού εντός της σχετικής αγοράς, παρέχοντάς της τη δυνατότητα ανεξάρτητης, σε σημαντικό βαθμό, συμπεριφοράς έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και, τέλος των καταναλωτών»* (InfoCuria, 2014).

Η δεσπόζουσα θέση καθορίζεται σε σχέση με το σύνολο ή σημαντικό τμήμα της εσωτερικής αγοράς. Το μέγεθος της αγοράς που λαμβάνεται υπόψη εξαρτάται από τη φύση των προϊόντων καθώς και την συμπεριφορά/προθυμία των καταναλωτών, να προχωρήσουν σε εναλλακτικό προϊόν.

2.5 Διαδικασία ελέγχου των συγχωνεύσεων μεταξύ επιχειρήσεων

Με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 139/2004, οι συγκεντρώσεις που ενδέχεται να παρακωλύουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της, ιδίως ως αποτέλεσμα της δημιουργίας ή της ενίσχυσης μια δεσπόζουσας θέσης, κηρύσσονται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά (Άρθρο 2, παράγραφος 3).

Πριν από μια συγχώνευση θα πρέπει το σχέδιο να κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συνδετικό στοιχείο της εξέτασης αυτής είναι η απόκτηση ελέγχου σε άλλες επιχειρήσεις (Άρθρο 3, παράγραφος 1).

Η συγχώνευση δεν πραγματοποιείται πριν να δώσει η Επιτροπή σχετική άδεια (άρθρο 7). Δεν πραγματοποιείται συστηματικός και εκ των υστέρων έλεγχος και διαχωρισμός συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Η διαδικασία περιλαμβάνει δύο φάσεις. Συνήθως, οι διαδικασίες μπορούν να περατωθούν ήδη μετά την πρώτη φάση (25 εργάσιμες ημέρες). Περίπλοκες υποθέσεις ελέγχονται ενδελεχέστερα σε δεύτερη φάση (90 εργάσιμες ημέρες). Οι αποφάσεις περί συμβατότητας είναι πιθανόν να συνοδεύονται από την επιβολή όρων και υποχρεώσεων (άρθρο 8).

Το 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη Λευκή Βίβλο με τίτλο *«προς ένα αποτελεσματικότερο έλεγχο των συγκεντρώσεων στην ΕΕ»*, κείμενο με το οποίο επιχειρείται μια βελτιωμένη αλληλεπίδραση μεταξύ των κανόνων σε επίπεδο ΕΕ καθώς και σε εθνικό επίπεδο (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2015).

2.6 Απαγόρευση ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 107 της ΣΛΕΕ

Οι ενισχύσεις είναι καταβαλλόμενες από τα κράτη μέλη παροχές, οι οποίες προέρχονται από κρατικούς πόρους. Αυτό περιλαμβάνει πέραν των μη επιστρεφόμενων επιδοτήσεων δάνεια με ευνοϊκούς όρους, φορολογικές απαλλαγές, εισφοροαπαλλαγές, εγγυήσεις δανείων αλλά και τη συμμετοχή κρατικών αρχών σε επιχειρήσεις, στο βαθμό που η ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων

επιχειρήσεων ή άλλων κλάδων παραγωγής είναι δυνατό να νοθεύουν / ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν αρνητικά τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2015).

Η απαγόρευση ενισχύσεων δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Παρόμοιες ενισχύσεις είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά και επιτρέπονται αυτομάτως. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μεμονωμένη εξέταση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Κανονισμός (ΕΚ), αριθ. 800/2008).

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης δημιουργήθηκε, για αποφάσεις με βάση το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ της ΣΛΕΕ, ένα κατ' αρχάς προσωρινά εφαρμόσιμο νομικό πλαίσιο. Οι κανόνες αυτοί αποτέλεσαν κατόπιν αντικείμενο επανεπεξεργασίας.

Από την 1η Αυγούστου 2013, εφαρμόζεται η αποκαλούμενη Ανακοίνωση για τις Τράπεζες σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη μέτρων υπέρ των Τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 216 της 30.7.2013, σ. 1). Στόχος των ενισχύσεων προς τις τράπεζες είναι η αντιστάθμιση της διακοπής της παροχής τραπεζικών δανείων, καθώς και η ενίσχυση των επενδύσεων στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης. Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις το 2012, ένας μεγάλος αριθμός κανονισμών αναθεωρήθηκε ως τμήμα αυτού του εκσυγχρονισμού, όπου στόχος ήταν η

εστίαση σε αυτές τις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων οι οποίες έχουν την μεγαλύτερη επίπτωση στην εσωτερική αγορά καθώς και η απλούστευση της διαδικασίας.

2.7 Δημόσιες υπηρεσίες, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας

Το άρθρο 14 δεύτερη πρόταση δίδει στην Ευρωπαϊκή Ένωση για πρώτη φορά μια συντρέχουσα αρμοδιότητα σε θέματα νομοθεσίας. Με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αναγνωρίζονται, όπως προβλέπεται και στα άρθρα 52 και 114 της ΣΛΕΕ, ως ισότιμοι συννομοθέτες.

Το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ συμπληρώνεται από το πρωτόκολλο αριθ. 26, στο οποίο, πραγματοποιείται αναφορά στο άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και υπογραμμίζεται για άλλη μια φορά η σημασία των υπηρεσιών, η ποικιλότητά τους, η μεγάλη διακριτική ευχέρεια των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών καθώς και η ενιαία πρόσβαση σε αυτές. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ λόγω του άρθρου 36 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Και εδώ αναγνωρίζεται η πρόσβαση των πολιτών της Ένωσης στις ΥΓΟΣ με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης (ΕΕ L 7 της 11.1.2012, σ. 3; ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 14 και ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 15).

Κεφάλαιο 3^ο Προστασία Καταναλωτών

3.1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μαζί με τα κράτη μέλη και τα όργανα σχετικά με τον ανταγωνισμό μεριμνούν για την πρόληψη ή διόρθωση πρακτικών που υπονομεύουν τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή εφαρμόζει άμεσα τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ προσβλέποντας στη διασφάλιση ισότιμων και δίκαιων όρων ανταγωνισμού για όλες τις επιχειρήσεις, με απώτερο στόχο την καλύτερη λειτουργία των αγορών (Europa, 2015).

Η Επιτροπή εστιάζει στην παρακολούθηση των επιχειρήσεων φροντίζοντας να αποτρέπει τη δημιουργία συμπράξεων που σκοπό έχουν την κατανομή της αγοράς και τον εκτοπισμό πιθανών ανταγωνιστών.

Η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να επιβάλει στους παραβάτες πρόστιμα που φθάνουν μέχρι και το 10 % του κύκλου εργασιών τους. Μέσω του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, της προστασίας του ανταγωνισμού και του ελέγχου των συγχωνεύσεων, η Επιτροπή μεριμνά ώστε ο ανταγωνισμός εντός της εσωτερικής αγοράς να παραμένει ανόθευτος.

Χάρη στους ισότιμους όρους αποκτούν πρόσβαση

στη μεγάλη και εξελιγμένη εσωτερική αγορά της ΕΕ όλες ανεξαιρέτως οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) (Europa,2015).

Η Επιτροπή λαμβάνει συνεχώς μέτρα για να ενισχύσει το δικαίωμα των καταναλωτών και των επιχειρήσεων να λαμβάνουν αποζημίωση κάθε φορά που πέφτουν θύματα ανταγωνιστικής συμπεριφοράς, καθώς και για να εντείνει και να απλουστεύσει τις διαδικασίες έρευνας για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι βασικοί της στόχοι είναι οι ακόλουθοι (Europa,2015): α) η αντιμετώπιση των καρτέλ, β) η αποτροπή της εκμετάλλευσης της θέσης ισχύος που μπορεί να έχουν κάποιες επιχειρήσεις, γ) ο διεξοδικός έλεγχος των προτεινόμενων συγχωνεύσεων, δ) ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων που ενδεχομένως προκαλούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό κλάδων και επιχειρήσεων (Wallace, et al., 2015).

Η Επιτροπή επεξεργάζεται, αφενός, το πώς θα ενισχύσει το δικαίωμα των καταναλωτών και των επιχειρήσεων να λαμβάνουν αποζημίωση κάθε φορά που πέφτουν θύματα αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς και, αφετέρου, το πώς θα εστιάσει και θα απλουστεύσει τις έρευνες για τις κρατικές ενισχύσεις (Europa, 2015).

Βάσει των κανόνων της ΕΕ, οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να καθορίζουν τις τιμές ούτε να κατανέμουν τις αγορές μεταξύ τους (Άρθρο 101, της ΣΛΕΕ). Ακόμα είναι παράνομο να καταχρώνται τη δεσπόζουσα θέση τους σε μια συγκεκριμένη αγορά (άρθρο 102 της ΣΛΕΕ).

Οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να προβαίνουν σε

συγχωνεύσεις που τους δίνουν τη δυνατότητα να ελέγχουν την αγορά. Απαγορεύονται οι συγχωνεύσεις που πραγματοποιούνται, χωρίς την προηγούμενη έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μεταξύ μεγάλων επιχειρήσεων που αναπτύσσουν σημαντική δραστηριότητα στην ΕΕ, ακόμη και αν έχουν την έδρα τους εκτός ΕΕ.

Οι κανόνες της ΕΕ καλύπτουν επίσης τη βοήθεια που χορηγούν οι κυβερνήσεις σε επιχειρήσεις, τις λεγόμενες κρατικές ενισχύσεις, που παρακολουθούνται από την Επιτροπή (άρθρο 107, της ΣΛΕΕ).

Το άρθρο 101 της ΣΛΕΕ απαγορεύει τις αντιαγωνιστικές συμφωνίες, δηλαδή συμφωνίες που σκοπίμως περιορίζουν ή μη τον ανταγωνισμό. Διατάξεις για την προστασία του ανταγωνισμού στην περίπτωση παράτυπων συμφωνιών περιέχονται σε διάφορες νομοθετικές πράξεις, ορισμένες εκ των οποίων ρυθμίζουν είτε συγκεκριμένες πρακτικές είτε συγκεκριμένους κλάδους.

Η Επιτροπή εκδίδει συνεχώς διάφορα μη νομοθετικά κείμενα, όπως ανακοινώσεις και κατευθυντήριες γραμμές. Τα κείμενα αυτά, στα οποία επεξηγείται αναλυτικότερα η πολιτική της Επιτροπής, αφορούν είτε την ερμηνεία σημαντικών διατάξεων του δικαίου για την προστασία του ανταγωνισμού είτε διαδικαστικά ζητήματα, όπως η πρόσβαση στους φακέλους των υποθέσεων ανταγωνισμού (Europa, 2015).

3.2 Διαχωρισμός του Ανταγωνισμού σε Νόμιμο και Αθέμιτο

Το δίκαιο της προστασίας του ελεύθερου

ανταγωνισμού, αναφέρεται στο δίκαιο της αγοράς. Στη συγκεκριμένοι αγορά ανήκουν οι ακόλουθοι κλάδοι δικαίου: το αγορανομικό δίκαιο, το δίκαιο προστασίας του καταναλωτή, το δίκαιο του αθέμιτου ανταγωνισμού καθώς και το δίκαιο, το οποίο διέπει την οργάνωση και λειτουργία των αντίστοιχων διοικητικών δομών, οι οποίες αναπτύσσονται για την εφαρμογή των κανόνων του δικαίου της αγοράς (Σχινά, 1992).

Σύμφωνα με τον Σχινά (1992), ο Νόμιμος ανταγωνισμός, έγκειται στην ακολουθία των νόμων, στο σεβασμό που αναπτύσσεται μεταξύ των ανταγωνιστών, στη ταύτιση με τους κανόνες της αγοράς και γενικά αναφέρεται, σ' ένα ιδανικά ανταγωνιστικό περιβάλλον, που οι επιχειρήσεις επιδιώκουν ν' αυξάνουν το μερίδιο τους χωρίς να εστιάζουν σε στρατηγικές που επιβαρύνουν τον «αντίπαλο» ή εκμεταλλεύονται τους καταναλωτές.

Από την άλλη με τον όρο αθέμιτος ανταγωνισμός χαρακτηρίζεται *«Το σύνολο των μεθόδων εμπορικού ανταγωνισμού που κολάζονται από τον Νόμο, όταν στη προσπάθεια προσέλκυσης καταναλωτικού κοινού χρησιμοποιούνται δόλια μέσα όπως απομίμηση ονόματος ή εμπορικού σήματος, δυσφήμιση ανταγωνιστών, ή προϊόντων τους, παραπλανητικές διαφημίσεις κ.ά»* (Νόμος 146/1914, περί Αθεμίτου Ανταγωνισμού). Παρακάτω αναλύονται οι βασικές αρχές του Νόμου 146/1914 που διέπουν τον αθέμιτο ανταγωνισμό (Νόμος 146/1914, περί Αθεμίτου Ανταγωνισμού):

1. Απαγόρευση πρακτικών που αντίκεινται στα χρηστά ήθη: Με βάση το νόμο απαγορεύονται οι εμπορικές, βιομηχανικές και γεωργικές συναλλαγές με στόχο

τον ανταγωνισμό οι οποίες προσβάλουν τα χρηστά ήθη. Το συγκεκριμένο άρθρο του νόμου αποτελεί τη βάση της προστασίας που παρέχει η νομοθεσία σε όσους έχουν υποστεί αθέμιτο ανταγωνισμό και απαγορεύει παράνομες πράξεις.

2. Έκταση προστασίας: Η προστασία του νόμου περί αθεμίτου ανταγωνισμού, αναφέρεται μόνο στις εμπορικές, βιομηχανικές ή γεωργικές επιχειρήσεις. Συνεπώς, δε προστατεύονται από τις περί αθεμίτου ανταγωνισμού διατάξεις οι ελεύθεροι επαγγελματίες.
3. Τυπολογία μορφών αθεμίτου ανταγωνισμού: Ο νόμος καθορίζει συγκεκριμένες συμπεριφορές που αποτελούν πράξη αθεμίτου ανταγωνισμού.
4. Ανακριβείς δηλώσεις: Με βάση του νόμου περί αθεμίτου ανταγωνισμού, απαγορεύονται οι δημόσιες γνωστοποιήσεις (διαφημίσεις) και κάθε ανακριβή δήλωση ικανή να παραγάγει την εντύπωση ευνοϊκής προσφοράς σχετικά με: 1) την ποιότητα, την αρχική προέλευση, τον τρόπο της κατασκευής ή την τιμολόγηση εμπορευμάτων ή βιομηχανικών εργασιών, 2) σχετικά με τον τρόπο ή την πηγή της προμήθειας, 3) την κατοχή βραβείων ή άλλων τιμητικών διακρίσεων, 4) την αιτία των πωλήσεων ή σχετικά με το ποσό των προς διάθεση εμπορευμάτων.
5. Συκοφαντικές ή δυσφημιστικές διαδόσεις: Απαγορεύεται επίσης η διάδοση ειδήσεων που σχετίζονται με τα προϊόντα, υπηρεσίες, επιχείρηση τρίτου και μπορούν να βλάψουν τις εργασίες ανταγωνιστικής επιχείρησης ή την εμπορική πίστη της, ακόμη κι αν τα διαδοθέντα είναι αληθινά.

6. Χρήση επωνυμίας ή διακριτικού γνωρίσματος ανταγωνιστή: Με βάση το νόμο απαγορεύεται η χρήση ονόματος, εμπορικής επωνυμίας, ή ιδιαίτερου διακριτικού γνωρίσματος επιχειρήσεως ανταγωνιστή με τρόπο που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση με το όνομα, την εμπορική επωνυμία ή το ιδιαίτερο διακριτικό γνώρισμα που νόμιμα μεταχειρίζεται κάποιος.
7. Διακινδύνευση της αγοράς: Κλασσικό παράδειγμα αποτελεί η δωρεάν διάθεση πρωτότυπων αγαθών. Το στίγμα της αντίθεσης στα χρηστά ήθη προσδίδει και εδώ στις ενέργειες αυτές η διαπίστωση ότι πλήττεται ο ανταγωνισμός στον πυρήνα του.
8. Η άνιση μεταχείριση στις συναλλαγές: Γενική απαγόρευση της εφαρμογής άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές ανάμεσα στους οποίους συναριθμείται και η τιμή του προϊόντος.
9. Πράξεις προσελκύσεως πελατείας: Ο επηρεασμός του πελάτη και η προσέλκυσή του ανήκει στην ίδια την ουσία του ανταγωνισμού. Ωστόσο απαγορεύονται εκείνα τα μέσα και οι μέθοδοι του ανταγωνισμού που επιδιώκουν να προσβάλλουν ή να αποκλείσουν την ελευθερία αποφάσεως και επιλογής του πελάτη. Τέτοιες μέθοδοι μπορεί να είναι κυρίως και ενδεικτικώς:
 - Παραπλάνηση: Η αρχή της αλήθειας είναι θεμελιώδες θεώρημα στο πρόβλημα του ανταγωνισμού. Παραπλάνηση είναι επίκληση ή η παραγωγή ψευδούς μη ανταποκρινομένης στα πράγματα παραστάσεως.

- **Εξαναγκασμός:** Υπάρχει αθέμιτη ανταγωνιστική πράξη όταν ο πελάτης εξαναγκάζεται με φυσική ή ψυχολογική βία να συναλλαχθεί. Ο φυσικός εξαναγκασμός αυτονόητα είναι πάντοτε παράνομος.
- **Επίμονη ενόχληση:** Αυτή η περίπτωση συντρέχει όταν ο πελάτης λόγω επίμονης ενοχλήσεώς του μέσω προσφοράς, διαφημίσεως κ.α. καταλήγει να συναλλαχθεί μόνο και μόνο για να απαλλαγεί από την ενόχληση.
- **Εξαγορά του πελάτη:** Πρόκειται για τις περιπτώσεις "δωροδοκίας" του πελάτη με διαφημιστικά δώρα, εκπτώσεις, διαφημιστικά πριμ, λαχνούς, εισιτήρια ελευθέρας.
- **Εκμετάλλευση της ροπής του πελάτη προς τυχοδιωκτισμό και άκοπη κτήση:** Μέσα για δημιουργία συναλλακτικών σχέσεων με εκμετάλλευση της φυσικής ροπής του πελάτη για άσκοπη κτήση είναι αθέμιτα, π.χ. στα πωλούμενα προϊόντα πιθανόν να τύχουν χρηματικά βραβεία, δωρεάν μαθήματα, δωρεάν ταξίδι κ.α.
- **Εκμετάλλευση συναισθημάτων:** Οι μέθοδοι άμεσης ή έμμεσης επικλήσεως των συναισθημάτων του κοινού είναι πολυάριθμες, πάνω δε σ' αυτές στηρίζεται, κατά μεγάλο μέρος, η διαφήμιση
- **Εκμετάλλευση απειρίας:** Δεν πρόκειται για την παραπλάνηση που εξετάσθηκε στην αρχή. Η

μέθοδος εδώ αναφέρεται στην εκμετάλλευση της απειρίας και φυσικής ευπιστίας που υπάρχει κυρίως στα παιδιά, δηλαδή σε άτομα που έχουν άγνοια για τα οικονομικά, πέραν των δικών τους οικονομικών δυνατοτήτων

3.3 Καρτέλ

Συμμετέχοντας σε καρτέλ για τον έλεγχο των τιμών και την κατανομή των αγορών μεταξύ τους, οι επιχειρήσεις προστατεύονται από τις πιέσεις των ανταγωνιστών όσον αφορά την προώθηση νέων προϊόντων, τη βελτίωση της ποιότητας και τη μείωση των τιμών (Europa, 2015).

Έτσι, οι καταναλωτές καταλήγουν να πληρώνουν ακριβότερα για χαμηλότερη ποιότητα. Σύμφωνα με το δίκαιο ανταγωνισμού της ΕΕ, τα καρτέλ είναι παράνομα και η Επιτροπή επιβάλλει υψηλά πρόστιμα στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε αυτά. Ακριβώς επειδή είναι παράνομα, τα καρτέλ χαρακτηρίζονται από μυστικότητα και είναι εξαιρετικά δύσκολο να αποδειχτεί η ύπαρξή τους.

Για τον ευκολότερο εντοπισμό των καρτέλ και την αποτελεσματική εξάλειψή τους, η Επιτροπή εφαρμόζει μια «πολιτική επιείκειας». Βάσει της πολιτικής αυτής, οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε καρτέλ και ομολογούν την ανάμειξή τους, παρέχοντας αποδεικτικά στοιχεία, απαλλάσσονται πλήρως ή μερικώς από την καταβολή του

προστίμου που θα τους επέβαλλε η Επιτροπή. Επίσης, οι επιχειρήσεις που παραδέχονται τη συμμετοχή τους σε κάποιο καρτέλ έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε συμβιβασμό με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κατ' αυτόν τον τρόπο η υπόθεση διευθετείται πιο γρήγορα και η Επιτροπή εξοικονομεί πόρους, συν το ότι οι επιχειρήσεις που συμβιβάζονται πληρώνουν μειωμένο πρόστιμο. Πάντως, ο συμβιβασμός δεν ισοδυναμεί με διαπραγμάτευση μεταξύ των επιχειρήσεων των καρτέλ και της Επιτροπής — αφού η Επιτροπή έχει ήδη συλλέξει αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία εις βάρος των επιχειρήσεων αυτών πριν από την έναρξη της διαδικασίας συμβιβασμού (Europa, 2015).

3.4 Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

Μια επιχείρηση που βρίσκεται σε θέση ισχύος σε μια συγκεκριμένη αγορά μπορεί να βλάψει τον ανταγωνισμό. Το να κατέχει μια επιχείρηση δεσπόζουσα θέση δεν βλάπτει κατ' ανάγκη τον ανταγωνισμό, αν όμως η εν λόγω επιχείρηση εκμεταλλεύεται το γεγονός αυτό για να εξαλείψει τον ανταγωνισμό, τότε μιλάμε για «κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης».

Η πρακτική αυτή απαγορεύεται από το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα όταν μια μεγάλη επιχείρηση προσπαθεί να εκτοπίσει τους ανταγωνιστές της από την αγορά, θεωρείται ότι κάνει κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της, εφόσον με τις ενέργειές της πετυχαίνει την εξάλειψη του ανταγωνισμού. Η πρακτική αυτή έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών και τον περιορισμό των επιλογών των καταναλωτών.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν μπορούν να εκμεταλλεύονται τη διαπραγματευτική τους ισχύ στις συναλλαγές τους με μικρότερες επιχειρήσεις, προκειμένου να επιβάλλουν όρους που θα παρεμπόδιζαν τους προμηθευτές ή πελάτες τους να συναλλάσσονται με τους ανταγωνιστές τους.

3.5 Η Έννοια των συμπράξεων

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης *«Η σύμπραξη αποτελεί τη συμφωνία ανάμεσα σε δυο ή περισσότερες επιχειρήσεις που καθορίζουν τη συμπεριφορά των εταίρων. Αποτελεί μια εναρμονισμένη πρακτική η οποία αναφέρεται στο συντονισμό μεταξύ των επιχειρήσεων η οποία δεν οδηγείται απαραίτητα σε συμφωνία. Οι συμπράξεις αναφέρονται στις οριζόντιες συμφωνίες-ίδιο στάδιο παραγωγής και στις κάθετες συμφωνίες -διαφορετικά στάδια διαδικασίας»* (Europa, 2011).

Οι συμπράξεις οι προστατευτικές εθνικές ενισχύσεις και οι διακρίσεις υπέρ των δημόσιων επιχειρήσεων είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Είναι βασικό να ελέγχονται από τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει κοινών κριτηρίων, γιατί οι εθνικές πολιτικές ανταγωνισμού, ακόμη και όταν είναι αυστηρές, δεν επαρκούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ ορίζετε ότι για την εκτέλεση του έργου που ανατίθεται στο κεφάλαιο για την τελωνειακή ένωση, η Επιτροπή καθοδηγείται, μεταξύ άλλων, από την εξέλιξη των όρων ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Ένωσης, κατά

το μέτρο που η εξέλιξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων (Europa, 2011).

Οι πλέον σημαντικοί κανόνες ανταγωνισμού οι οποίοι εφαρμόζονται επί των επιχειρήσεων είναι οι ακόλουθοι (Europa, 2011):

1. Η απαγόρευση όλων των συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, όλων των αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (Άρθρο 101 ΣΛΕΕ)

2. Η απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της εσωτερικής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της. (Άρθρο 102 ΣΛΕΕ)

3.6 Η Έννοια των συγκεντρώσεων στο Ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο

Η συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά τα άρθρα 1 και 2 του Ν. 3959/2011 ο οποίος ρυθμίζει την προστασία του Ελεύθερου ανταγωνισμού δεν απαγορεύεται στις προβλεπόμενες από το άρθρο 5 του ιδίου Νόμου περιπτώσεις δηλαδή :*«Όταν συγχωνεύονται με κάθε τρόπο δύο ή περισσότερες ανεξάρτητες επιχειρήσεις.*

1. Όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του

συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων».

Ο έλεγχος αυτός των συγκεντρώσεων απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα επηρεάζουν καθοριστικά τις δραστηριότητες μιας επιχείρησης. Οι αιτίες επηρεασμού είναι οι ακόλουθες

1. Δικαιώματα κυριότητας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.
2. Δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης.

Ο έλεγχος αποκτάται από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις, που είναι υποκείμενα αυτών των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές ή χωρίς να είναι υποκείμενα των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές, δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές.

Η δημιουργία κοινής επιχείρησης που εκπληρώνει όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας, αποτελεί συγκέντρωση, στο μέτρο που έχει ως αποτέλεσμα το συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων που παραμένουν ανεξάρτητες.

Σύμφωνα με την επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα :

1. Αν δύο ή περισσότερες μητρικές επιχειρήσεις

ασκούν, σε σημαντικό βαθμό, δραστηριότητες στην ίδια αγορά με την κοινή επιχείρηση ή σε αγορά προηγούμενων ή επόμενων σταδίων από αυτήν της κοινής επιχείρησης ή σε παραπλήσια αγορά, στενά συνδεδεμένη με την αγορά αυτή.

2. Εάν ο συντονισμός, ο οποίος απορρέει ευθέως από τη δημιουργία της κοινής επιχείρησης, παρέχει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό σε μεγάλο μέρος των αγορών τους.

Από την άλλη δεν θεωρείται ότι υφίσταται συγκέντρωση όταν ισχύουν οι ακόλουθες αρχές

1. Οι πιστωτικοί οργανισμοί, στις συνήθεις δραστηριότητες των οποίων περιλαμβάνεται η εμπορία τίτλων για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, αποκτούν προσωρινά δικαιώματα συμμετοχής σε μία επιχείρηση με σκοπό την περαιτέρω διάθεσή τους, εφόσον δεν ασκούν τα δικαιώματα ψήφου, που παρέχουν αυτά τα δικαιώματα συμμετοχής με σκοπό να επηρεάσουν την συμπεριφορά της επιχείρησης αυτής ή εφόσον ασκούν τα δικαιώματα ψήφου με σκοπό να προετοιμάσουν τη διάθεση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης αυτής ή των περιουσιακών στοιχείων της ή τη διάθεση των δικαιωμάτων, και εφόσον η διάθεση αυτή πραγματοποιείται εντός έτους από την ημερομηνία απόκτησης.
2. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί για εύλογο χρονικό διάστημα από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, όταν οι εν λόγω οργανισμοί ή εταιρίες δικαιολογούν

ότι η εμπρόθεσμη διάθεση δεν ήταν εύλογα δυνατή.

3. Οι δράσεις που πραγματοποιούνται από εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου υπό τον περιορισμό ότι τα δικαιώματα αυτά ασκούνται, κυρίως με το διορισμό των μελών του διευθυντικού και του εποπτικού οργάνου των επιχειρήσεων, στις οποίες αποκτούν δικαιώματα συμμετοχής, μόνο για τη διασφάλιση της αξίας των επενδύσεων και όχι για τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων αυτών σε θέματα ανταγωνισμού.

Σε σχέση με τη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης επιχειρήσεων, ισχύει ότι κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται μέσα σε ένα μήνα από την πραγματοποίησή της η Επιτροπή Ανταγωνισμού όταν:(Νόμος 3959/2011)

1. Το μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση, αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό τμήμα αυτής, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών, τουλάχιστον το δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή, λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής και της χρήσης τους, για την οποία προορίζονται ή
2. Ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, ανέρχεται, στην εθνική αγορά, τουλάχιστον σε δεκαπέντε εκατομμύρια ευρώ.

Από την άλλη υποχρεωτική είναι η γνωστοποίηση στις ακόλουθες περιπτώσεις

1. Σε περίπτωση που η συγκέντρωση αφορά τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων
2. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή ομάδες προσώπων ή επιχειρήσεων που αποκτούν έλεγχο στο σύνολο ή σε τμήματα μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων.
3. Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της υποχρέωσης προς γνωστοποίηση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει στον καθένα από τους υπέχοντες τη σχετική υποχρέωση πρόστιμο ύψους τουλάχιστον τριών χιλιάδων ευρώ, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κύκλου εργασιών.

Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών που συμμετέχουν στη συγκέντρωση ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων ευρώ στην ελληνική αγορά.

Η προθεσμία των δέκα ημερών που δίνεται στις εταιρίες αρχίζει από την επέλευση της πρώτης από τις

πράξεις, σε περίπτωση που η συγκέντρωση αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση

Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της υποχρέωσης προς γνωστοποίηση η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει στον καθένα από τους, υπόχρεους προς γνωστοποίηση πρόστιμο ύψους τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ, το οποίο δεν υπερβαίνει το επτά τοις εκατό του συνολικού κύκλου εργασιών. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού καθορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο της γνωστοποίησης και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό με αυτή θέμα .

Οι υπόχρεοι αμέσως μετά την γνωστοποίηση, υποχρεούνται να δημοσιεύσουν τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα, πανελλαδικής κυκλοφορίας. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού καθορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο της δημοσίευσης και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό με αυτή θέμα.

Ο Έλεγχος των συγκεντρώσεων επιχειρήσεων αναφέρεται στην ακόλουθη απόφαση: *«Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης»*

Για την εκτίμηση της δυνατότητας μιας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό

λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες:

1. Η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών.
2. Ο πραγματικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων.
3. Η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά.
4. Η θέση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά.
5. Η χρηματοδοτική και οικονομική δύναμή τους.
6. Οι δυνατότητες επιλογής των προμηθευτών και των χρηστών από τις επιχειρήσεις και από άλλες ανταγωνιστικές ή δυνητικά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.
7. Η πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων.
8. Η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των οικείων αγαθών και υπηρεσιών.
9. Τα συμφέροντα των ενδιάμεσων και τελικών καταναλωτών.
10. Η συμβολή στην εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, υπό τον όρο ότι η εξέλιξη αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση μόλις υποβληθεί η

σχετική γνωστοποίηση. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείς συγκέντρωση δεν εμπίπτει στο νόμο τότε υπεισέρχονται αλλαγές . Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με απόφασή της που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, επιτρέπει τη συγκέντρωση.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με απόφασή του που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από την γνωστοποίηση κινεί τη διαδικασία της πλήρους διερεύνησης της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης και ενημερώνει τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις σχετικά με την απόφασή του.

Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εκδίδεται μέσα σε ενενήντα ημέρες από τη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης, σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου απαγορεύεται η συγκέντρωση. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιτρέπει τη συγκέντρωση. Η πάροδος της προθεσμίας των ενενήντα ημερών χωρίς την έκδοση απορριπτικής απόφασης, θεωρείται ως έγκριση της συγκέντρωσης εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εκδίδει υποχρεωτικώς τη σχετική διαπιστωτική πράξη (Παπαδάκης, 2001).

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να εγκρίνει συγκέντρωση, με όρους και προϋποθέσεις που η ίδια επιβάλλει, προκειμένου να διασφαλιστεί, ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις θα τηρήσουν τις τυχόν δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, για να καταστεί η συγκέντρωση συμβατή

Μετά από αίτηση των ενδιαφερόμενων μερών, που υποβάλλεται μέσα σε ένα μήνα από την κοινοποίηση της

απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού με την οποία απαγορεύεται η συγκέντρωση, οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης μπορούν, με απόφασή τους, να εγκρίνουν τη συγκέντρωση .

Η απόφαση αυτή εκδίδεται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης και μπορεί να θέτει όρους και να επιβάλλει υποχρεώσεις για την εξασφάλιση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού ή τη διασφάλιση της επίτευξης των οικονομικών ή άλλων πλεονεκτημάτων που αντισταθμίζουν τις δυσμενείς συνέπειες για τον ανταγωνισμό.

Η παρέλευση άπρακτης της δέμηνης προθεσμίας ισοδυναμεί με απόρριψη της αίτησης. Οι προθεσμίες στο νόμο μπορούν να παρατεθούν στις ακόλουθες περιπτώσεις

1. Αν συμφωνήσουν οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη συγκέντρωση,
2. Αν το έντυπο της γνωστοποίησης δεν έχει συμπληρωθεί πλήρως, με αποτέλεσμα να μην μπορεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης και εφόσον οι γνωστοποιούνται ειδοποιηθούν για αυτό μέσα σε αποκλειστική προθεσμία επτά ημερών από τη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης,

Αν η γνωστοποίηση είναι παραπλανητική, τότε η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν μπορεί να προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. Οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με το νόμο μπορούν να ανακληθούν από το όργανο που τις εξέδωσε στις ακόλουθες περιπτώσεις

1. Αν η έκδοσή τους στηρίχθηκε σε ανακριβή και παραπλανητικά στοιχεία,
2. Αν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις παραβούν οποιονδήποτε όρο ή υποχρέωση που καθορίζονται με την απόφαση.
3. Αν ανακληθεί η απόφαση στις πιο πάνω περιπτώσεις, επιτρέπεται η έκδοση νέας απόφασης, χωρίς την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο αυτό.

Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της απαγόρευσης αυτής, επιβάλλεται από την Επιτροπή, σε όσους υπέχουν την υποχρέωση γνωστοποίησης, πρόστιμο τουλάχιστον τριάντα χιλιάδων ευρώ, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπέντε τοις εκατό του συνολικού κύκλου εργασιών.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν παρακωλύουν την πραγματοποίηση δημόσιας προσφοράς, αγοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση, στα πλαίσια χρηματιστηριακών συναλλαγών, συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο μιας επιχείρησης, εφόσον οι πράξεις αυτές έχουν γνωστοποιηθεί στην αρμόδια για τον ανταγωνισμό υπηρεσία, μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται υπό τον όρο ότι ο αποκτών δεν ασκεί τα δικαιώματα ψήφου που συνδέονται με τους συγκεκριμένους τίτλους ή τα ασκεί μόνο για να διατηρήσει την πλήρη αξία της επένδυσής του και βάσει ειδικής άδειας, η οποία παρέχεται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (Europa, 2015).

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, να επιτρέψει παρέκκλιση προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές ζημιές σε βάρος μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η πράξη συγκέντρωσης ή σε βάρος τρίτου

Στην απόφαση που επιτρέπει την παρέκκλιση, μπορεί να τίθενται όροι και υποχρεώσεις για την εξασφάλιση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού και την αποτροπή καταστάσεων που θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την εκτέλεση τυχόν απαγορευτικής οριστικής απόφασης. Η άδεια παρέκκλισης μπορεί να ζητείται και να παρέχεται οποτεδήποτε είτε πριν από τη γνωστοποίηση είτε μετά τη συναλλαγή (Europa, 2015).

Σε περίπτωση που έχει ήδη πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση κατά παράβαση των διατάξεων ή των αποφάσεων που απαγορεύουν την πραγματοποίησή της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού διατάσσει, με απόφαση που εκδίδεται με χωριστή απόφαση, χωρίς τήρηση προθεσμίας, το διαχωρισμό των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, ιδίως με τη διάλυση της συγχώνευσης ή τη διάθεση όλων των μετοχών ή στοιχείων του ενεργητικού που έχουν αποκτήσει, για να επανέλθει η κατάσταση που επικρατούσε πριν από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης.

Σε βάρος των επιχειρήσεων που δεν συμμορφώνονται με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει πρόστιμο ύψους μέχρι δεκαπέντε τοις εκατό του συνολικού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ και επιπλέον πρόστιμο ύψους 10.000 ευρώ, για

κάθε ημέρα που παρέρχεται χωρίς συμμόρφωση προς την απόφαση

Η απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, δεν αποκλείει τη δυνατότητα έγκρισης της συγκέντρωσης από τους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης. Το κύρος των δικαιοπραξιών που καταρτίζονται εξαρτάται από την απόφαση που εκδίδεται. Σε κάθε περίπτωση, υπερισχύει η απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, με την οποία εγκρίνεται η συγκέντρωση.

Με βάση το δίκαιο του ανταγωνισμού, η απόφαση που αναπτύσσεται μεταξύ δυο ή περισσότερων επιχειρήσεων να λειτουργούν από κοινού με στόχο να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό, μπορεί να θεωρηθεί παράνομη συμφωνία ή σύμπραξη.

Μια πολύ σημαντική διάκριση σχετικά με το πότε μια συμφωνία μπορεί να θεωρηθεί παράνομη είναι η διάκριση μεταξύ Οριζόντιων και Κάθετων Συμφωνιών (Βέττας, Κατσουλάκος, 2004).

Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία οι κάθετες συμφωνίες έχουν συχνά και ευεργετικές επιδράσεις στην κοινωνική ευημερία, επιδράσεις οι οποίες πρέπει να συνυπολογίζονται με τις δυνητικά αντί-ανταγωνιστικές επιδράσεις όταν τέτοιες συμφωνίες εξετάζονται από μια Αρχή Ανταγωνισμού, ακόμη και όταν οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην συμφωνία έχουν σημαντική δύναμη στην αγορά τους.

Οι επιδράσεις στην κοινωνική ευημερία κάθετων συμφωνιών, αναγνωρίζεται στο Δίκαιο του Ανταγωνισμού

και μέσω του μεγαλύτερου εύρους εξαιρέσεων που προτείνονται για αυτές τις συμφωνίες βάση της Αρχής De minimis – που επιτρέπει «συμφωνίες περιορισμένης σημασίας» - και των Block exemptions (Βέττας, Κατσουλάκος, 2004).

Η δημιουργία ενός Καρτέλ δεν προϋποθέτει ρητή συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά προκύπτει και από κάποια σιωπηρή συμφωνία μεταξύ τους για τη διαμόρφωση των τιμών τους, της παραγωγής τους και γενικότερα διαφόρων επιχειρησιακών στρατηγικών όπως, στρατηγικών που αφορούν στη διαμόρφωση εκπτώσεων, καθορισμό περιοχών πώλησης κλπ. Ανεξάρτητα, όμως, από τη μορφή της συνεργασίας των επιχειρήσεων, ρητή ή σιωπηρή, τα Καρτέλ εκμηδενίζουν τον ανταγωνισμό (Harrington, 2005).

Για αυτό το λόγο, τα Καρτέλ θεωρούνται ίσως η χειρίστη επιχειρησιακή πρακτική κατά της λειτουργίας του ελεύθερου ανταγωνισμού και σε παγκόσμιο επίπεδο η πρακτική είναι απαγορευμένη. Αυτό είναι κάτι που ισχύει μόνο για εκείνες τις εξαιρετικές περιπτώσεις που μια πρακτική επιχειρήσεων αναμένεται να έχει πάντα ή σχεδόν πάντα σημαντικά αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική ευημερία.

3.6 Κρατικές ενισχύσεις

Οι εθνικές αρχές χρησιμοποιούν μερικές φορές δημόσιους πόρους για να ενισχύουν τοπικούς επαγγελματικούς κλάδους ή επιχειρήσεις, παρέχοντάς τους αθέμιτο πλεονέκτημα, με αποτέλεσμα την υπονόμευση του

ανταγωνισμού και τη στρέβλωση του εμπορίου.

Η πρακτική αυτή απαγορεύεται από το άρθρο 107 της ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 108 της ΣΛΕΕ, η αποτροπή αυτής της πρακτικής αποτελεί μέλημα της Επιτροπής, η οποία επιτρέπει τις κρατικές ενισχύσεις μόνο εφόσον εξυπηρετούν πραγματικά το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον, δηλαδή εάν ωφελούν συνολικά την κοινωνία ή την οικονομία. Επιτρέπονται για παράδειγμα ενισχύσεις που βοηθούν μειονεκτούσες περιοχές, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την έρευνα και την ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος, την επιμόρφωση, την απασχόληση καθώς και τον πολιτισμό ενώ από την άλλη πλευρά δεν επιτρέπονται γενικές επενδυτικές ενισχύσεις για μεγάλες επιχειρήσεις που βρίσκονται εκτός των καθορισμένων μειονεκτουσών περιοχών, εξαγωγικές ενισχύσεις καθώς και ενισχύσεις για τη λειτουργία και την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των επιχειρήσεων.

Στις Κρατικές Ενισχύσεις που Επιτρέπονται η Επιτροπή οφείλει να εξετάζει τα ακόλουθα:

1. Εάν οι κρατικές αρχές έχουν χορηγήσει ενίσχυση υπό μορφή επιχορηγήσεων, επιδότησης επιτοκίου, απαλλαγής από άμεσους ή έμμεσους φόρους, εγγυήσεων, κρατικής συμμετοχής σε εταιρείες, παροχής αγαθών και υπηρεσιών με προτιμησιακούς όρους και με οποιδήποτε άλλο τρόπο.

2. Εάν η ενίσχυση αυτή μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών πρέπει όμως να τονίσουμε ότι οι ενισχύσεις ύψους κάτω των 200.000 ευρώ που χορηγούνται σε διάστημα τριών ετών θεωρείται ότι δεν επηρεάζουν το εμπόριο στον

χώρο της ΕΕ, αφού δεν είναι αρκετά μεγάλες ώστε να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών ενώ η ρύθμιση αυτή δείνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να εστιάζει την προσοχή της σε σημαντικότερες περιπτώσεις.

3. Εάν η ενίσχυση είναι επιλεκτική, δηλαδή, εάν παρέχει πλεονέκτημα σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις, βιομηχανικούς κλάδους ή επιχειρήσεις σε συγκεκριμένες περιοχές. Για παράδειγμα, τα γενικά φορολογικά μέτρα και η νομοθεσία για την απασχόληση δεν συνιστούν επιλεκτική στήριξη εφόσον ισχύουν για όλους.

4. Καθώς και αν έχει προκληθεί στρέβλωση του ανταγωνισμού ή προβλέπεται να προκληθεί στο μέλλον.

Σε περίπτωση που συμβαίνει κάτι τέτοιο η Επιτροπή πρέπει να απαγορεύει τη χορήγηση της ενίσχυσης, εκτός βέβαια αν αποδειχθεί ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

Συνήθως τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις επιδοτήσεις που έχουν προγραμματίσει και γενικότερα τις διάφορες μορφές ενισχύσεων πριν τις χορηγήσουν. Η Επιτροπή εγκρίνει περίπου το 85% των ενισχύσεων αυτών μετά από προκαταρκτική αξιολόγηση. Όταν χρειάζεται να πραγματοποιηθεί επίσημη έρευνα, σε αμφιλεγόμενες περιπτώσεις, δημοσιεύεται σχετική ανακοίνωση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ καθώς και στην ηλεκτρονική σελίδα του μητρώου κρατικών ενισχύσεων της Επιτροπής. Τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν τη δυνατότητα να

υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους και η Επιτροπή να μελετήσει όλες τις πτυχές της υπόθεσης προτού καταλήξει σε οριστική απόφαση .

Επιπρόσθετα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει τις ενισχύσεις για τις οποίες δεν έχει ενημερωθεί επίσημα αλλά που υπέπεσαν στην αντίληψή της ύστερα από δική της έρευνα ή από καταγγελίες επιχειρήσεων ή ιδιωτών ή από αναφορές στα μέσα ενημέρωσης. Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι μια παράνομη ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με τη νομοθεσία της ΕΕ και τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού, ζητά από τις αρχές να διακόψουν τη χορήγησή της και να ανακτήσουν το μέρος της ενίσχυσης που έχουν ήδη χορηγήσει.

Στο Παράγωγο Δίκαιο της ΕΕ για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τις Κρατικές Ενισχύσεις έχουμε τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2015 που αντικατέστησε τον ανελλιπώς τροποποιημένο Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό όπως έχει λεχθεί παραπάνω η Επιτροπή έχει ειδική αρμοδιότητα βάσει του άρθρου 108 της ΣΛΕΕ να αποφασίζει κατά πόσον μια κρατική ενίσχυση συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά κατά την εξέταση της υφιστάμενης ενίσχυσης, κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με νέα ή τροποποιηθείσα ενίσχυση και κατά τη λήψη μέτρων όσον αφορά τη μη συμμόρφωση με τις αποφάσεις της ή με την απαίτηση κοινοποίησης. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 παγίωσε και ενίσχυσε την προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής να αυξήσει την

ασφάλεια δικαίου και να στηρίξει την ανάπτυξη της πολιτικής για τις κρατικές ενισχύσεις σε περιβάλλον διαφάνειας. Σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ όλα τα σχέδια χορήγησης νέων ενισχύσεων κοινοποιούνται στην Επιτροπή και δεν θα πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή προτού τα εγκρίνει η τελευταία ενώ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), τα κράτη μέλη έχουν υποχρέωση να συνεργάζονται με την Επιτροπή και να της παρέχουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την εκτέλεση της αποστολής της. Η Επιτροπή θα πρέπει να ολοκληρώσει την προκαταρκτική εξέταση της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης εντός δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής μιας πλήρους κοινοποίησης ή από την ημερομηνία παραλαβής μιας αιτιολογημένης δήλωσης του κράτους μέλους ότι θεωρεί την κοινοποίηση πλήρη διότι οι συμπληρωματικές πληροφορίες που έχει ζητήσει η Επιτροπή δεν είναι διαθέσιμες ή έχουν ήδη δοθεί ενώ για λόγους ασφάλειας του δικαίου, η εξέταση αυτή θα πρέπει να ολοκληρώνεται με απόφαση. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, η Επιτροπή δεν μπορεί να διαπιστώσει ότι η ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, θα πρέπει να κινείται η επίσημη διαδικασία έρευνας, έτσι ώστε να μπορεί η Επιτροπή να συγκεντρώσει όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται για να εκτιμήσει το συμβατό της ενίσχυσης και να δίδεται η δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους. Το άρθρο 108 της ΣΛΕΕ δίνει στην Επιτροπή την εξουσία της αποκλειστικής αρμοδιότητας έτσι ώστε να έχει τη δυνατότητα να εκτελέσει το έργο της και να αξιολογεί αν οι όποιες κοινοποιημένες ή παράνομες κρατικές ενισχύσεις είναι συμβατές με την εσωτερική

αγορά.

Η Επιτροπή, εάν κριθεί αναγκαίο μπορεί με απόφασή της να επιβάλλει σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα που δεν υπερβαίνουν το 1 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, σε περίπτωση που αυτές, εκ προθέσεως ή εκ βαρείας αμελείας:

1. παρέχουν ανακριβή ή παραπλανητικά στοιχεία κατά την απάντησή τους σε αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 6

2. παρέχουν ανακριβείς, ελλιπείς ή παραπλανητικές πληροφορίες, κατά την απάντηση σε αίτηση που τους υποβλήθηκε με απόφαση βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 7, ή δεν παρέχουν πληροφορίες εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

Επιπρόσθετα η Επιτροπή μπορεί με απόφασή της να επιβάλλει σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων περιοδικές χρηματικές ποινές, όταν μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων παραλείπει να παράσχει πλήρεις και ακριβείς πληροφορίες, όπως έχει ζητήσει η Επιτροπή με απόφαση που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 7.

Οι περιοδικές χρηματικές ποινές δεν υπερβαίνουν το 5 % του μέσου ημερήσιου κύκλου εργασιών της οικείας επιχείρησης ή ένωσης αυτών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος για κάθε εργάσιμη ημέρα καθυστέρησης, υπολογισμένο από την ημερομηνία που ορίζεται στην απόφαση, έως ότου οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων παράσχουν πλήρεις και ακριβείς

πληροφορίες, όπως ζήτησε η Επιτροπή. Ενώ το ύψος του προστίμου ή της περιοδικής χρηματικής ποινής ορίζεται με βάση τη φύση, τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, ενώ λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι αρχές της αναλογικότητας και της καταλληλότητας, ιδίως όσον αφορά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Στην περίπτωση κατά την οποία οι επιχειρήσεις ή οι ενώσεις επιχειρήσεων εκπληρώσουν την υποχρέωση για την τήρηση της οποίας επιβλήθηκε περιοδική χρηματική ποινή, η Επιτροπή μπορεί να καθορίσει το οριστικό ύψος της περιοδικής αυτής ποινής σε επίπεδο κατώτερο από εκείνο της αρχικής απόφασης που επέβαλε την περιοδική ποινή. Επίσης έχει τη δυνατότητα να ακυρώνει τελείως την επιβολή οποιασδήποτε περιοδικής χρηματικής ποινής. Πριν εκδώσει οποιαδήποτε απόφαση δίνει τελική προθεσμία δύο εβδομάδων για να λάβει από τις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων τις πληροφορίες αγοράς που λείπουν, και επίσης δίνει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων την ευκαιρία να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους.

Απο την άλλη πλευρά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 261 της ΣΛΕΕ, για τον έλεγχο των προστίμων ή των περιοδικών χρηματικών ποινών που επιβάλλονται από την Επιτροπή και μπορεί να καταργεί, να μειώνει ή να επαυξάνει τα πρόστιμα ή τις περιοδικές χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί

Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή διευκόλυνε τα κράτη μέλη να χορηγούν βοήθεια στοχευμένη στην αντιμετώπιση

των αδυναμιών της αγοράς και στην επίτευξη των στόχων του κοινού ευρωπαϊκού συμφέροντος (Europa, 2015).

Ένα παράδειγμα Κρατικών Ενισχύσεων αποτελεί ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής της 27ης Ιουλίου 2014 που αφορά ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με τον οποίο θεωρείται σκόπιμο να διατηρηθεί το ανώτατο όριο των 30 000 ευρώ για το ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που μπορεί να λάβει μια ενιαία επιχείρηση ανά κράτος μέλος κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε περιόδου τριών ετών. Το ανώτατο αυτό όριο είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι κάθε μέτρο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού μπορεί να θεωρείται ότι δεν επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και δεν νοθεύει ούτε απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό όταν το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται στις επιχειρήσεις στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας κατά τη διάρκεια τριών ετών είναι κάτω από ένα σωρευτικό ποσό που καθορίζεται ανά κράτος μέλος και αντιπροσωπεύει το 2,5 % του ετήσιου κύκλου εργασιών του τομέα της αλιείας, δηλαδή των δραστηριοτήτων αλίευσης, μεταποίησης και υδατοκαλλιέργειας που αποτελεί το εθνικό ανώτατο όριο.

Ένα άλλο παράδειγμα αποτελεί ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα με τον οποίο το μέγιστο ποσό ενίσχυσης προς μία ενιαία επιχείρηση για περίοδο τριών ετών θα πρέπει να αυξηθεί σε 15 000 ευρώ και το εθνικό ανώτατο όριο σε 1 % της ετήσιας παραγωγής. Όπως και με το προηγούμενο παράδειγμα το εν λόγω νέο ανώτατο όριο

εξασφαλίζει ότι κάθε μέτρο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και ότι δεν νοθεύει ούτε απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.

Κεφάλαιο 4^ο Πολιτικές ανταγωνισμού σε σχέση με το Παγκόσμιο εμπόριο

Τις τελευταίες δεκαετίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση βοηθά στην ενίσχυση των εθνικών προσπάθειών με στόχο την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα υπό το πνεύμα αλληλεγγύης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να ανταποκριθεί στην πρόκληση για την διασφάλιση της ειρήνης και της ευημερίας σε ολόκληρη την Ευρώπη(Jordan,2012).

Είναι γνωστό ότι με την ευρωπαϊκή διεύρυνση υπάρχει ο κίνδυνος να ενισχυθούν οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες στο εσωτερικό της Ένωσης. Από οικονομική άποψη, είναι γνωστό ότι η ελευθερία του διεθνούς εμπορίου, η τεχνολογική επανάσταση, καθώς και η κοινωνία της πληροφορίας, απαιτούν από τις επιχειρήσεις και τους υπηκόους των κρατών μελών της Ένωσης πολύ γρήγορη προσαρμογή σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

4.1 Δίκαιο ανταγωνισμού και Γεωργική πολιτική

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να εξασφαλίσει ότι η οικονομική πρόοδος στη γεωργική πολιτική θα συνοδεύεται από κοινωνική πρόοδο. Λόγω της εμπειρίας που διαθέτει σε θέματα περιφερειακής ολοκλήρωσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί κατάλληλο πρότυπο οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής

ολοκλήρωσης(Fullenbach,2013).

Η Ένωση έχει δημιουργήσει μια ενιαία αγορά που επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων και των προσώπων και ενισχύεται από την εφαρμογή της οικονομικής και νομισματικής Ένωσης.

Εφαρμόζει πολιτικές που αλληλοενισχύονται αμοιβαία ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης, της κοινωνικής προόδου και ενός βιώσιμου περιβάλλοντος(Baker,2012).

Ένα σημαντικό θέμα στο θέμα του δίκαιου ανταγωνισμού της γεωργικής πολιτικής αναφορικά με το περιβάλλον και την υγεία είναι η ριζική επανεξέταση του κοινοτικού συστήματος για την διαχείριση των κινδύνων από τις χημικές ουσίες. Μια πλήρης και ισορροπημένη περιβαλλοντική νομοθεσία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από (Fullenbach,2013):

- επιστημονική και τεχνική πληρότητα
- προσέγγιση με τις κοινωνικές αντιλήψεις της εποχής
- εναρμόνιση με τομεακές πολιτικές όπως η βιομηχανική, η γεωργική, η τουριστική κ.λ.π
- εναρμόνιση με διεθνείς υποχρεώσεις όπως διεθνείς συμβάσεις κ.λπ.

Η περιβαλλοντική νομοθεσία των πιο προηγμένων χωρών εξελίσσεται επί δεκαετίες, ακολουθώντας τα ακόλουθα στάδια (Baker, 2012):

- πρόνοια για την υγεία
- πρόνοια για τη ρύπανση και την υποβάθμιση
- προληπτική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2015).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε πρόταση για μία φιλόδοξη νέα περιβαλλοντική στρατηγική, η οποία παρουσιάζει τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες για τα επόμενα πέντε έως δέκα χρόνια.

Το κείμενο με την ονομασία 'Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας' βασίζεται σε τέσσερις κύριους τομείς δράσης, α) την αλλαγή του κλίματος, β) την υγεία και το περιβάλλον, γ) την φύση και την βιοποικιλότητα, δ) και την διαχείριση των φυσικών πόρων.

Η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Το περιβάλλον αντιμετωπίζει ακόμα σημαντικά προβλήματα και σε ορισμένες περιπτώσεις η κατάσταση του περιβάλλοντος επιδεινώνεται. Οι πολίτες ανησυχούν για το περιβάλλον στο οποίο ζουν και η ΕΕ καλείται να δράσει άμεσα με πρόγραμμα(Ο' Riordan,2014).

Η Σφαιρική Αξιολόγηση παρουσίασε την εικόνα της αποδοτικότητας της περιβαλλοντικής πολιτικής στην ΕΕ και παράλληλα άσκησε κριτική στην ανεπαρκή εφαρμογή των περιβαλλοντικών Οδηγιών και στην ανεπαρκή στράτευση των ενδιαφερομένων μερών στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων(Cini&Borragan,2013).

Ένα άλλο στοιχείο που τονίζεται στο κείμενο

«Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας» είναι η ανάγκη συνέχισης της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών συνιστωσών σε άλλες πολιτικές όπως στις μεταφορές, στην ενέργεια και στην γεωργία, καθώς και η σημασία της χωροταξίας και της ανάληψης πρωτοβουλιών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης.

Για καθέναν από τους τομείς προτεραιότητας του προγράμματος υπάρχουν αναλύσεις οι οποίες καθορίζουν τους στόχους και ιεραρχούν τις προτεραιότητες (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2015).

4.2 Δίκαιο ανταγωνισμού σε σχέση με Οικονομική , νομισματική , περιφερειακή και πολιτισμική πολιτική

Οι εκπρόσωποι των τοπικών και περιφερειακών αρχών θα πρέπει να τονίσουν τη μεγάλη τους ικανοποίησή για τις επερχόμενες διευρύνσεις και θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στο πολιτικό άνοιγμα της Ευρώπης το οποίο θα συνοδεύεται από τις απαραίτητες προσπάθειες με σκοπό την ανάπτυξη της συνοχής, μέσω της αντιμετώπισης των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών διαφορών στις περιφέρειές της και της προσαρμογής τους στις διαφορές αυτές, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να προστατεύει το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο και την εφαρμογή των αποφάσεων που ελήφθησαν στη Λισσαβόνα. Οι βασικές αρχές της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής είναι (Walace, Pollack & Young, 2015):

1. Να υπάρξει μία πραγματική κοινοτική περιφερειακή πολιτική και μία πραγματική

πολιτική συνοχής.

2. Να διατηρηθεί μία πραγματική κοινοτική προσέγγιση η οποία θα επιτρέψει να ληφθούν υπόψη οι διάφορες καταστάσεις ανάπτυξης στην διευρυμένη Ευρώπη, σύμφωνα με απλά και διαφανή κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να προσδιοριστούν στο πλαίσιο μιας ενεργούς εταιρικής σχέσης με τις ενδιαφερόμενες τοπικές και περιφερειακές αρχές.
3. Στο πνεύμα της αρχής της επικουρικότητας, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν όχι μόνον το πιο κατάλληλο επίπεδο λήψης αποφάσεων, αλλά και το πλέον αποδοτικό επίπεδο εφαρμογής των δράσεων. Είναι αναγκαίο οι διαφορετικές βαθμίδες που βρίσκονται κοντά στους πολίτες να παίζουν σημαντικότερο ρόλο ώστε η κοινοτική δράση να συνειδητοποιηθεί καλύτερα από τους πολίτες και να επιτευχθεί αποτελεσματικότητα και απλοποίηση των κοινοτικών δράσεων.
4. Να συμπεριληφθεί η εδαφική διάσταση στον στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, ώστε να αντιμετωπιστεί πλήρως η ανησυχητική αύξηση των ανισοτήτων
5. Οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της ισόρροπης ανταγωνιστικότητας των περιφερειών θα πρέπει να κατέχουν σημαντική θέση στις προσπάθειες υπέρ του συντονισμού.
6. Το όριο του 0,45% του κοινοτικού Ακαθάριστου

Εγχωρίου Προϊόντος θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση του προϋπολογισμού της περιφερειακής πολιτικής από το 2006 και μετά χωρίς να λησμονείται ότι θα χρειαστεί να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες ώστε να αυξήσουν τις προκλήσεις που συνδέονται με τη διεύρυνση και με τις άνισες επιπτώσεις που η παγκοσμιοποίηση έχει στις επιμέρους περιφέρειες.

7. Δεδομένου ότι η πολιτισμική ανάπτυξη διαφέρει από κράτος σε κράτος και από τη μια περιοχή στην άλλη, η αποστολή αυτή μπορεί να χρειάζεται τη συγκεκριμένη παρέμβαση του κράτους (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2015).

Το άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης προβλέπουν εφεξής ορισμένες εξαιρέσεις. Συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά:

- Οι κρατικές ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προέλευσης των προϊόντων
- Οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα
- Οι ενισχύσεις προς ορισμένες περιοχές της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας.

Η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά ώστε τα κράτη μέλη να χορηγούν μόνον ενισχύσεις που συμβιβάζονται με την

κοινή αγορά. Βάσει του άρθρου 88 (πρώην άρθρο 93) της συνθήκης, ο κανονισμός διαδικασίας σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις προβλέπει ότι οποιαδήποτε ενίσχυση ή καθεστώς ενισχύσεων πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή και να εγκρίνεται από αυτήν προτού εκτελεστεί(Golub,2013).

Πάντως, η υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης στην Επιτροπή γίνεται ελαστικότερη μέσω του κανονισμού για τον έλεγχο των οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων , που επιτρέπει στην Επιτροπή να απαλλάσσει μέσω κανονισμών ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων(Buccirossi et al,2013).

Παρότι οι κρατικές ενισχύσεις χορηγούνται τηρουμένων των ευρωπαϊκών κανόνων του ανταγωνισμού, ο πίνακας αποτελεσμάτων των κρατικών ενισχύσεων υπογραμμίζει ότι το συνολικό τους ποσό δύναται να προκαλέσει «σημαντικές στρεβλώσεις» του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2015).

Κεφάλαιο 5^ο Συμπεράσματα-Προτάσεις

5.1 Συμπεράσματα

Δικαιώματα όπως η πληροφόρηση, η προστασία, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ελευθερία και άλλα είναι πολύ σημαντικά για την εύρυθμη λειτουργία μιας κοινωνίας και για την προστασία και ανάδειξη του ανθρώπου.

Τα δικαιώματα αυτά θα πρέπει να διασφαλίζονται και να προάγονται από κάθε κράτος-μέλος αλλά και από την ίδια την ΕΕ. Η ΕΕ καλείται να προάγει πολιτικές οι οποίες θα προασπίζουν τα δικαιώματα των πολιτών, όμως το έργο αυτό δεν είναι ιδιαίτερα εύκολο καθότι απαιτεί εναρμόνιση των πολιτικών και προσαρμογή των κρατών – μελών.

Ωστόσο οι ελλείψεις δεν παύουν να υπάρχουν, τα προβλήματα με την πάροδο των ετών δεν έπαψαν και συνεχώς απαιτείται αναπροσαρμογή των πολιτικών προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ραγδαίες κοινωνικές εξελίξεις.

Η ελευθερία, προστασία και πληροφόρηση είναι τα σημαντικότερα ίσως δικαιώματα του πολίτη και χωρίς αυτά δεν θα μπορούσε η κοινωνία να προχωρήσει και να αναπτυχθεί.

Στην εργασία αυτή διαπιστώθηκε ότι κατά καιρούς η ΕΕ έχει κάνει σημαντικές προσπάθειες για το κάθε δικαίωμα του ανθρώπου και έχει θεσπίσει πολιτικές ανταποκρινόμενες στις ανάγκες της εποχής προκειμένου να αντιμετωπίσει τα διάφορα προβλήματα που κατά

καιρούς προέκυπταν και τάραζαν την ευρωπαϊκή αρμονία.

Ωστόσο οι πολιτικές που μέχρι σήμερα έχουν χαραχτεί δεν είναι επαρκείς. Απαιτούνται και άλλες προσπάθειες προκειμένου να μπορέσουν να συμπεριλάβουν ένα ευρύ φάσμα καταστάσεων, προβλημάτων και πολιτικών. Οι εξεταζόμενες πολιτικές είναι πολύ σημαντικές και η κάθε μια για τους δικούς της λόγους.

Η περιβαλλοντική πολιτική έχει ιδιαίτερη σημασία για την ΕΕ καθότι η προάσπιση του περιβάλλοντος είναι πολύ σημαντική για όλους και ο δρόμος προς την βιωσιμότητα και την αειφορία θα πρέπει να χαραχτεί σε συνεργασία με όλα τα κράτη μέλη.

Η φορολογική πολιτική αλλά και η αλιευτική πολιτική έχει απασχολήσει ιδιαίτερα την ΕΕ. Ειδικότερα το κάθε κράτος εφαρμόζει την δική του ξεχωριστή φορολογική πολιτική. Κρίθηκε λοιπόν αναγκαίο να υπάρξει ενοποίηση και η δημιουργία ενός κοινού φορολογικού συστήματος το οποίο θα μπορεί να εφαρμοστεί από όλα τα κράτη μέλη, δεν θα υποβαθμίζει κανένα κράτος και θα προάγει την ορθή φορολογική πολιτική έναντι της φοροδιαφυγής .

Η πολιτική ανταγωνισμού είναι εξίσου σημαντική για την ΕΕ. Με το άνοιγμα των συνόρων και με την ελεύθερη κυκλοφορία πολιτών, αγαθών και κεφαλαίων ο ανταγωνισμός ξεπέρασε τα εθνικά σύνορα και έγινε πλέον διεθνής. Τέθηκε τότε η ανάγκη δημιουργίας μια πολιτικής ανταγωνισμού στην ΕΕ προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των πολιτών, τα πνευματικά δικαιώματα, το εμπόριο και οι ευρεσιτεχνίες. Μέσω της πολιτικής

ανταγωνισμού δεν υπάρχουν πλέον διακρίσεις και τυχόν προβλήματα που προκύπτουν παραπέμπονται στο αρμόδιο Δικαστήριο

Η κοινωνική πολιτική της ΕΕ είναι μια άλλη πτυχή που έχει απασχολήσει την Ευρώπη. Τα κοινωνικά στρώματα των κρατών – μελών διαφέρουν μεταξύ τους και επιτάσσεται η ανάγκη διασφάλισης των δικαιωμάτων των πολιτών και η προαγωγή της ισότητας όλων. Μια ευρωπαϊκή κοινή κοινωνική πολιτική θα αντιμετωπίζει όλους τους ευρωπαίους πολίτες επί ίσης όρους και δεν θα υπάρχουν διακρίσεις.

Τέλος σχετικά με την περιφερειακή πολιτική αυτό που επιδιώκεται από την ΕΕ είναι η προαγωγή των περιφερειών, η βιωσιμότητα τους και η ανάδειξη τους μέσω της προστασίας τους. Για τον λόγο αυτό έχει δημιουργηθεί μια κοινή περιφερειακή πολιτική η οποία έχει θέσει ορισμένους στόχους που πρέπει να τηρούν τα κράτη – μέλη και ορισμένες πολιτικές τις οποίες θα πρέπει να υιοθετήσουν.

Ένας από τους θεμελιώδεις στόχους που έχει θέσει η ΕΕ είναι η προστασία των ευρωπαίων πολιτών σε όλους τους τομείς καθώς επίσης και η ευρωπαϊκή εναρμόνιση μέσα από την θέσπιση κοινών πολιτικών σε όλους τους τομείς εφαρμοστέοι από όλες τις χώρες – μέλη.

Η ευρωπαϊκή εναρμόνιση που επιδιώκει η ΕΕ σαν στόχο έχει να προσαρμόσει τις πολιτικές των χωρών – μελών υπό ένα κοινό πρίσμα, και τα κράτη – μέλη να μπορούν να προσαρμοστούν και να τις υιοθετήσουν αποδοτικά.

Για να επιτευχθεί αυτό απαιτούνται προσπάθειες από όλες τις πλευρές, αλλαγές στις ισχύουσες πολιτικές των χωρών, προσαρμογή σε νέες συνθήκες και άμεση υιοθέτηση.

Σίγουρα πολλές χώρες θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην εφαρμογή ορισμένων πολιτικών και δυσπιστία από την μεριά των πολιτών π.χ. στην φορολογική πολιτική η οποία είναι ήδη μια δύσκαμπτη πολιτική.

5.2 Προτάσεις

Τα δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών με την πάροδο των ετών έχουν διευρυνθεί, και αυτό διότι δεν μπορούμε να μιλάμε για μια ένωση χωρίς να υπάρχει ενοποίηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και ισότιμη αντιμετώπιση τους. Δεν μπορεί να υπάρχει ξεχωριστός χειρισμός για κάθε κράτος- μέλος αλλά αντίθετα απαιτείται εναρμόνιση των πολιτικών και προαγωγή τους προκειμένου να υιοθετηθούν από όλους.

Σχετικά με την πληροφόρηση των πολιτών, θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική και ίση για όλους. Όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να πληροφορούνται για όλα τα γεγονότα που πραγματοποιούνται, για τα δικαιώματα τους, για τις πολιτικές που ισχύουν και για ότι είναι σχετικό με τον άνθρωπο. Η πληροφόρηση είναι η βάση για τις μετέπειτα πράξεις, χωρίς αυτήν δεν μπορεί να λάβει ο άνθρωπος σωστές αποφάσεις, να κρίνει την κατάσταση, να προστατευτεί και να προχωρήσει προς μια σωστή κατεύθυνση, συνεπώς δεν θα πρέπει να είναι η

πληροφόρηση περιορισμένη αλλά ευρεία σε όλο το ευρωπαϊκό σύνολο.

Σχετικά με την προστασία των πολιτών και των καταναλωτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αυτή θεωρείται δεδομένη. Η ΕΕ οφείλει να προστατευτεί τους πολίτες της ανεξαρτήτως του κράτους στο οποίο ανήκουν. Για την ΕΕ οι πολίτες είναι όλοι ίδιοι και ίσοι και δεν υπάρχουν εξαιρέσεις. Με τις πολιτικές της τους προστατεύει σε όλους τους τομείς. Ειδικότερα θεσπίζει αποφάσεις για την προστασία των πολιτών στον εργασιακό χώρο, στον χώρο της υγείας, για την προστασία των καταναλωτών, για την προστασία των δικαιωμάτων τους και ότι είναι σχετικό με τον άνθρωπο και την σωματική, ψυχική και πνευματική του υγεία.

Ο στόχος της ευρωπαϊκής εναρμόνισης και ενοποίησης σίγουρα θα αποφέρει σε όλους θετικά αποτελέσματα και οφέλη για τις χώρες συνεπώς θα πρέπει να υπάρξει ανταπόκριση από τα κράτη μέλη.

Σχετικά με την δυσπιστία των πολιτών αυτή θα πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσω της ορθής και άμεσης πληροφόρησης τους, προκειμένου να έχουν γνώση των ωφελειών.

Σε ότι αφορά τα δικαιώματα των πολιτών αυτά σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να καταπατηθούν στον βωμό των αλλαγών που θα γίνουν με την πάροδο των ετών στις διάφορες πολιτικές, αντίθετα θα πρέπει συνεχώς να προασπίζονται και να εξελίσσονται.

Η προστασία των πολιτών, της ελευθερίας τους και η ορθή πληροφόρηση τους είναι πολύ σημαντικά στοιχεία

για ομαλή λειτουργία της κοινωνίας και για την αποδοτική αποδοχή των διαφόρων πολιτικών αλλαγών στις διάφορες χώρες.

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι το έργο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δύσκολο και βαρύ καθότι θα πρέπει να εναρμονίσει τις διάφορες πολιτικές της υπό ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να προασπίσει τα ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία μπορεί να καταπατηθούν στον βωμό των πολιτικών αλλαγών.

Βιβλιογραφία

Bache, I., Bulmer, S., George, S., & Parker, O. (2014). Politics in the European Union. Oxford University Press.

Baker, S. (Ed.). (2012). Politics of Sustainable Development. Routledge

Buccirosi, P., Ciari, L., Duso, T., Spagnolo, G., & Vitale, C. (2013). Competition policy and productivity growth: an empirical assessment. Review of Economics and Statistics, 95(4), 1324-1336.

Bulmer, S., & Lequesne, C. (2013). The member states of the European Union. Oxford University Press.

Cannan E.(1906), An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations, London, Oxford Press, Ανάκτηση από:
<http://www.econlib.org/library/Smith/smWN0.html>
[Πρόσβαση 10-11-205]

Cini, M., & Borragan, N. N. P. (2013). European union politics. Oxford University Press.

Council Regulation (EC) No 1225/2009 of 30 November 2009 on protection against dumped imports from countries not members of the European Community.

Craig, P.P, De Búrca, G. (2008) EU Law, Texts, Cases and Materials, Oxford University Press, 4th Edition, p.. 950-1003

Dinan, D. (2005). Ever closer union: an introduction to

European integration. Boulder, USA–2005.

Eggert J.(2006), Observations on the EU Anti-Dumping Regulation, FTA Position for the Expert Meeting Foreign Trade Association 1, Brussels, 11 July 2006

EU.,(2010),Compétition Policy. [Online] Available from : http://europa.eu/legislation_summaries/external_trade/r11005_en.htm [10 November 2015]

Europa, (2014) Εφαρμογή των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης ΕΚ.[Online] Available from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:l26042> [Accessed November 2015]

Europa, (2015) Για καλύτερη λειτουργία των αγορών, Ανάκτηση από: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/el/competition_el.pdf [10 Νοεμβρίου 2015]

Europa,(2011), Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του Άρθρου 101 ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 81 ΣΕΚ, Ανάκτηση στις 10-4-2012 από http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/l26114_el.htm

Fullenbach, J. (2013). European environmental policy: East and West. Elsevier.

Füllenbach, J. (2013). European environmental policy: East and West. Elsevier

Golub, J. (2013). Global competition and EU environmental policy. Routledge.

Harrington J., (2005), Detecting Cartels, London, Harvard Business Review

InfoCuria, (2014), [Online]
Available: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=27/76&td=ALL> [10 November 2015]

Jones, A., & Sufrin, B. (2014). EU competition law: text, cases, and materials. Oxford University Press (UK).

Jordan, A. (2012). Environmental Policy in the European Union: Actors, Institutions, and Processes. Earthscan

Keukeleire, S., & Delreux, T. (2014). The foreign policy of the European Union. Palgrave Macmillan.

Kok, W. (2004). Facing the challenge: the Lisbon strategy for growth and employment. Report from the High Level Group chaired by Wim Kok. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Korah, V. (2004) "An Introductory Guide to EC Competition Law and Practice", 8th Edition: Hart Publishing

Kotler P and Armstrong G.(2001), Αρχές Μάρκετινγκ, Αθήνα: Γκιούρδας

O'Riordan, T. (2014). Environnemental science for environnemental management. Routledge.

Piercy, N. (2014). Export Strategy: Markets and Competition (RLE Marketing). Routledge.

Wallace, H., Pollack, M. A., & Young, A. R. (2015). Policy-making in the European Union. Oxford university press.

Wallace, H., Pollack, M. A., & Young, A. R. (Eds.). (2015). Policy-making in the European Union. Oxford university press.

Βέττας Ν. και Κατσουλάκος Γ., (2004), Πολιτική Ανταγωνισμού και Ρυθμιστική Πολιτική, Αθήνα, Τυπωθύτω Δαρδανός, Κεφάλαιο 11.

Δρυλλεράκης Ι.(1992), Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, Μελέτες δίκαιο των επιχειρήσεων, Αθήνα-Κομοτηνή, Εκδόσεις Σάκκουλα, σ.167

Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (2015), «Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα», Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.(2015) Πολιτική Ανταγωνισμού. [Online] Ανάκτηση από: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.2.1.html [Πρόσβαση 10 Νοεμβρίου 2015]

Κοτσίρης Α.(1982), Διαδικασία και όργανα εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού στο κοινοτικό δίκαιο, ΕΕΕυρΔ,σ. 41

Κουσούλης Σ.(1992), Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, Μελέτες δίκαιο των επιχειρήσεων, Αθήνα-Κομοτηνή, Εκδόσεις Σάκκουλα, σ.291

Λιακόπουλος Θ.(2000), Βιομηχανική Ιδιοκτησία, Αθήνα:

Εκδόσεις Σάκκουλα

Μούσης, Ν.(2010) Ευρωπαϊκή Ένωση-Δίκαιο, Οικονομία και πολιτική, [Online]. Εκδόσεις Παπαζήσης, Ανακτήθηκε από:
http://www.europedia.moussis.eu/discus/book_gr.html[Πρόσβαση 4 Νοεμβρίου 2015]

Οικονομόπουλος, Β.(2005), Η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, 1η Έκδοση: Εκδόσεις Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδος, σελ. 1-6

Παπαγιάννης Δονάτος (2011), Ευρωπαϊκό Δίκαιο 4η Έκδοση : Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα

Παπαδάκης. Β.(2001), Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία, Αθήνα, Εκδόσεις Μπένος, σ.100-101

Παπαδάκης. Β.(2001), Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία, Αθήνα: Εκδόσεις Μπένος

Παπαδάκης. Β.,(2001), Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία, Αθήνα, Εκδόσεις Μπένος

Πλιάκος Α.,(1998), Το σύστημα της έννομης προστασίας κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, ΕΕΕυρΔ, σ.735

Σχινάς Ι.,(1992), Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού-Μελέτες δικαίου του ανταγωνισμού, Αθήνα-Κομοτηνή, Σάκκουλα, σελ. 11

Νομοθεσία

Άρθρα 4 και 26 στοιχ. 1 ν.3373/2005 (ΦΕΚ Α'188/02.08.2005)

Άρθρο 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)

Άρθρο 2 παράγραφος 3

Άρθρο 3 ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α' 188/02.08.2005)

Άρθρο 3 παράγραφος 1

Άρθρο 4 με βάση τα άρθρα 11 παρ. 2 ν.2323/1995 (ΦΕΚ Α' 145), 1 παρ. 2 ν.2837/2000 (ΦΕΚ Α' 178) και 2 ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α' 188/02.08.2005)

Άρθρο 4γ παρ.3

Άρθρο 4γ τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α' 188/02.08.2005)

Άρθρο 6 ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α'188/02.08.2005)

Άρθρο 7 ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α'188/02.08.2005)

ΕΕ C 216 της 30.7.2013, σ. 1

Ελληνική Νομοθεσία.,(2012),Άρθρο 4, Άρθρα 11 παρ. 2 ν.2323/1995

Ελληνική Νομοθεσία.,(2012),ΦΕΚ Α' 145, 1 παρ. 2 ν.2837/2000, ΦΕΚ Α' 178 και 2 ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α' 188/02.08.2005

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 800/2008

Ν. 703/1977, Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων
και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού

Νόμος 146/1914 περί Αθεμίτου Ανταγωνισμού

Νόμος 703/1977, Περί ελέγχου μονοπωλίων και
ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου
ανταγωνισμού, (ΦΕΚ 278 Α')